

Evaluatie meiprotesten 2024

Universiteit van Amsterdam

Februari 2025

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	
3 Inleiding en	
aanpak.....	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel en vraagstelling	3
1.3 Aanpak van het onderzoek	3
1.4 Deskstudie en opstellen reconstructie	4 1.5
Interviews	4 1.6
Voorlopige analyse	5 1.7
Reflectiesessie	5
1.8 Eindrapportage	5
1.9 Leeswijzer	5
Hoofdstuk 2	
6	
Reconstructie	
6	
2.1 Voorafgaand aan de gebeurtenissen	6
2.2 Maandag 6 mei 2024	9
2.3 Dinsdag 7 mei 2024	13
2.4 Woensdag 8 mei 2024	15 2.5
Donderdag 9 mei 2024	17
2.6 Vrijdag 10 mei tot en met zondag 12 mei 2024	19 2.7
Maandag 13 mei 2024	20
2.8 Periode volgend op de protesten	21
Hoofdstuk 3	
24	
Analyse	
24	
3.1 De context van de UvA	24
3.2 Voorafgaand aan protesten	25
3.3 Functioneren van de crisisorganisatie	26
3.4 Crisiscommunicatie	27
3.5 Verhouding met de lokale driehoek	28 3.6
Impact op personen	29
3.7 Nafase	30
Hoofdstuk 4	
31	
Lessen	
31	
4.1 Samenvattend beeld	31 4.2
Geleerde lessen	32
Bijlage 1. Evaluatiekader	35
Bijlage 2. Overzicht gesproken functionarissen	36

HOOFDSTUK 1

Inleiding en aanpak

1.1 Aanleiding

Tussen 6 en 13 mei 2024 vonden er bij de Universiteit van Amsterdam (UvA) verschillende protestacties plaats, waaraan zowel studenten als medewerkers deelnamen. Deze protesten omvatten onder andere tweemaal het opzetten van een kampement door demonstranten en tweemaal de bezetting van universitaire gebouwen. Als reactie hierop heeft de universiteit aangifte gedaan van huisvredebreuk, ervvredebreuk en vernieling. Met het oog op de handhaving van de openbare orde en veiligheid hebben de politie en de gemeente besloten om op 6, 8 en 13 mei in te grijpen en tot ontruiming over te gaan. Deze ontruimingsacties hebben geleid tot verdeeldheid binnen de universitaire gemeenschap en hebben geresulteerd in gevoelens van onbegrip en verontwaardiging onder zowel studenten als medewerkers. De situatie heeft een grote impact gehad op de verhoudingen binnen de universiteit.

1.2 Doel en vraagstelling

Naar aanleiding van de gebeurtenissen in mei jl. is Berenschot gevraagd een evaluatieonderzoek uit te voeren. De volgende hoofdvraag is voor dit onderzoek geformuleerd:

Welke lessen kan de universiteit trekken uit de gebeurtenissen voor, tijdens en na afloop van de protesten op 6, 7, 8 en 13 mei 2024?

In de periode na 13 mei zijn de demonstraties en andere acties op de UvA doorgedaan; de evaluatie richt zich alleen op de eerste twee weken van mei. Voor een goed begrip nemen we ook de periode voorafgaand aan de demonstraties en de fase erna mee.

1.3 Aanpak van het onderzoek

Voor de uitvoering van de evaluatie is een plan van aanpak gevolgd met een beproefde evaluatiemethodiek. Enerzijds zijn de feiten op een rij gezet (zoals te lezen in de reconstructie van de gebeurtenissen in hoofdstuk 2), anderzijds ordenden wij beelden van betrokkenen (we inventariseren hoe naar de feiten wordt gekeken), en uiteindelijk is dit gewogen op basis van onze expertisie en geven we een advies om van de ontstane situatie en de wijze waarop hiermee is omgegaan, te kunnen leren.

Begeleiding van het onderzoek

Mede vanwege de gevoeligheid van het onderwerp zijn wij ten tijde van de uitvoering van de opdracht begeleid door een tweetal contactpersonen vanuit de UvA, die de begeleidingscommissie voor het onderzoek vormden; deze personen waren niet direct betrokken bij de demonstraties (en de nasleep daarvan). De begeleidingscommissie bestond uit de directeur HR en de coördinator vertrouwenspersonen. In de gesprekken met de begeleidingscommissie zijn feitelijke aanvullingen of onjuistheden aangegeven in conceptversies van de reconstructie, analyse en lessen, en zijn ontbrekende inzichten, belevingen en nuanceringen genoemd en besproken. De onderzoekers hebben de input en informatie vanuit de begeleidingscommissie gewogen in het licht van de onderzoeksresultaten en vervolgens naar eigen inzicht verwerkt.

Bij de start van de evaluatie is een startgesprek met de gedelegeerd opdrachtgever namens het College van Bestuur gevoerd, de secretaris van de universiteit. Tijdens deze bijeenkomst zijn afspraken gemaakt over het aanleveren van documentatie, de gesprekspartners voor de interviews en de planning.

Evaluatiekader en scope

Na het startgesprek hebben we na het inlezen een evaluatiekader opgesteld. In dit kader is systematisch uitgewerkt welke aspecten in de evaluatie worden bestudeerd en op welke wijze dat gebeurt, aan de hand van de geformuleerde hoofdvraag. Het evaluatiekader is van belang voor transparantie vooraf, is het uitgangspunt voor de informatieverzameling en is een hulpmiddel bij de analyse van de onderzoeksresultaten. Daarmee vormt het een rode draad in de evaluatie. Het evaluatiekader is opgenomen in bijlage 1.

Onderzoek naar het handelen van gemeente en politie maakt geen onderdeel uit van de evaluatie; de focus ligt op het handelen van de universiteit zelf en de crisisorganisatie van de UvA. De crisisorganisatie van de UvA heeft wel in contact gestaan met de gemeente en de politie, en vanuit dat perspectief hebben wij de samenwerking met de driehoek meegenomen.

Conceptrapport en rol van de opdrachtgever

Een concept van het rapport is voorgelegd aan de gedelegeerd opdrachtgever. In reactie daarop zijn feitelijke onjuistheden aangegeven, die in de definitieve versie alle zijn verwerkt. Ook zijn opmerkingen gemaakt en aanvullende informatie of zienswijzen gegeven. Deze zijn door de onderzoekers gewogen in het licht van het onderzoeksmateriaal en de gehouden interviews en op basis daarvan al dan niet verwerkt.

1.4 Deskstudie en opstellen reconstructie

Op basis van de beschikbare documentatie is een deskstudie uitgevoerd en is vervolgens op hoofdlijnen een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen, in de vorm van een reconstructie, gemaakt. Dit is geen uitputtend overzicht van alle feiten gedurende de periode van de evaluatie, maar het geeft wel een zo volledig mogelijk beeld van de belangrijke feiten en gebeurtenissen. De focus ligt op de periode van 6 mei tot en met 13 mei 2024, en voor een goed begrip ook op de periode ervoor en erna. Het betreft hier alleen het handelen van de universiteit, niet het handelen van de gemeente Amsterdam en/of de hulpdiensten, anders dan wanneer dit voor een goed begrip van de situatie relevant is. In ieder geval zijn de volgende documenten opgevraagd en ontvangen, en vervolgens bestudeerd:

- Correspondentie naar aanleiding van de gebeurtenissen
- Relevante documenten over de maatregelen die de universiteit naar aanleiding van de protesten heeft genomen
- Verslagen van crisisoverleggen binnen de universiteit
- Planvorming rond demonstraties en/of incidenten voor zover beschikbaar
- Overige relevante informatie, zoals whatsapp-uitwisselingen en mediaberichten.

1.5 Interviews

Op basis van de eerste inzichten uit de deskstudie is een interviewleidraad gemaakt, die de basis zal vormen voor de gesprekken. Het doel van de interviews is tweeledig. Als eerste waren de interviews relevant om onduidelijkheden rondom de feitelijke gebeurtenissen te verhelderen en waar mogelijk aanvullingen te geven. Voorts hadden de interviews als doel om de respondenten in de gelegenheid te stellen hun mening over de gang van zaken te geven.

Met de volgende functionarissen is gesproken:

- Enkele docenten die betrokken zijn geweest bij (het opzetten van) de demonstratie
- Enkele studenten die betrokken zijn geweest bij (het opzetten van) de demonstratie
- Betrokkenen vanuit de afdeling Integrale Veiligheid
- Betrokkenen vanuit de afdeling Communicatie
- Enkele studenten en medewerkers, ook vanuit de medezeggenschap (medewerkers en studenten, COR en CSR)

- Medewerkers Facility Services
- Alle leden van het College van Bestuur
- Een aantal direct betrokken decanen

Van de in totaal zeventien individuele en groepsinterviews zijn verslagen gemaakt. Deze verslagen zijn alleen gebruikt voor dit onderzoek en niet teruggelegd bij de geïnterviewden. Een overzicht van de personen met wie gesproken is, is op basis van functies weergegeven in bijlage 2.

De concept-reconstructie is vervolgens aangevuld op basis van de interviews en daarna voorgelegd aan de begeleidingscommissie en de gedelegeerd opdrachtgever voor een check op feitelijke onjuistheden, waarna deze voorlopig is vastgesteld.

1.6 Voorlopige analyse

Aan de hand van de deskstudie en de interviews is een voorlopige analyse gemaakt waarin conceptbevindingen zijn geformuleerd met onderbouwing, aan de hand van enkele thema's. De voorlopige analyse is besproken met de begeleidingscommissie.

1.7 Reflectiesessie

Leren van de gebeurtenissen is in het proces van evalueren het belangrijkste doel. Om de leerervaring zo groot mogelijk te maken, is met de groep directbetrokkenen vanuit de UvA (CvB, enkele decanen, directeur Communicatie, medewerkers van Integrale Veiligheid) de voorlopige analyse besproken en zijn hun reacties erop verzameld. Het doel van dit gesprek was om de analyse te valideren en te verifiëren of er in de analyse en beschrijvingen nog feitelijke informatie ontbrak. Door de directbetrokkenen gelegenheid te geven om te reflecteren op de analyse, is de reflectiesessie zowel een middel om het leren van gebeurtenissen te ondersteunen, als een gelegenheid om de analyse te toetsen en aan te scherpen waar nodig.

1.8 Eindrapportage

Op basis van de conceptbevindingen en de reflectiesessie is de definitieve analyse opgesteld en is een conceptrapportage gemaakt. Daarin is de reconstructie met de belangrijke feiten opgenomen, de definitieve analyse, en geleerde lessen. De conceptversie is besproken met de begeleidingscommissie en de gedelegeerd opdrachtgever. Naar aanleiding van deze bespreking is de definitieve versie van de eindrapportage uitgebracht.

1.9 Leeswijzer

In deze rapportage is na de beschrijving van de onderzoeks aanpak in hoofdstuk 1 in hoofdstuk 2 een beschrijving van gebeurtenissen gegeven (reconstructie). In hoofdstuk 3 is de analyse opgenomen. Hoofdstuk 4 bevat een overzicht van geleerde lessen en aanbevelingen.

HOOFDSTUK 2

Reconstructie

In deze reconstructie is een feitelijk overzicht van gebeurtenissen in mei 2024 gegeven omtrent de protesten bij de UvA. De reconstructie is gebaseerd op documenten, correspondentie en berichtgeving die in het kader van de evaluatie zijn ontvangen. De reconstructie is aangevuld op basis van de interviews die zijn uitgevoerd.

Het doel van de reconstructie is om via een overzicht van belangrijke feiten een beeld te geven van wat zich in mei 2024 heeft afgespeeld. Hierbij is het goed om op te merken dat het gaat om een reconstructie op hoofdlijnen, waarin een beeld is geschetst van de belangrijkste feiten en

gebeurtenissen. In deze reconstructie zijn significante gebeurtenissen op de protestdagen opgenomen die effecten hadden op wijzigingen van aanpak of wijzigingen in de situatie, en de acties die vanuit de UvA werden ondernomen ten aanzien van de protesten. In de periode voorafgaand aan de meiprotesten in 2024 zijn er bij de UvA al vanaf 2023 diverse relevante gebeurtenissen binnen deze context. In de beschrijving van de periode voorafgaand aan de meiprotesten is een selectie gemaakt van gebeurtenissen die relevant zijn geweest, net als in de beschrijving van de periode na afloop van de meiprotesten. In de periode na afloop van de meiprotesten hebben zich op een later moment meer ontwikkelingen voorgedaan. In deze reconstructie zijn alleen de ontwikkelingen benoemd die in de weken direct na de meiprotesten plaatsvonden. Protesten die maanden later plaatsvonden, bijvoorbeeld na de zomer, vallen buiten de scope van deze evaluatie. We richten ons allereerst op de periode voorafgaand aan de gebeurtenissen, vervolgens komen de dagen van 6 mei tot en met 13 mei aan bod, en als laatste kort de gebeurtenissen in de periode na 13 mei.

2.1 Voorafgaand aan de gebeurtenissen

De situatie in Israël en Palestina is al decennia gespannen. Vanaf 7 oktober 2023 escaleert het conflict in Israël en Palestina, door een verrassingsaanval van Hamas op Israël en de reactie van Israël in de Gazastrook die hierop volgt. In diverse landen en ook in Nederland leiden de gebeurtenissen en het handelen van partijen in het conflict tot reacties in de samenleving. Ook universiteiten in het buitenland en in Nederland krijgen te maken met reacties van studenten en medewerkers op het conflict, onder andere in de vorm van protesten en kampementen.

Op 15 oktober 2023 stuurt een aantal promovendi een open brief aan de UvA waarin gesteld wordt dat het College van Bestuur (CvB) de situatie in het Midden-Oosten bagatelliseert en geen duidelijk standpunt inneemt. De initiatiefnemers nodigen andere studenten, medewerkers en alumni uit om de brief te ondertekenen. Honderden medewerkers, (oud-)studenten en promovendi ondertekenen de open brief. De initiatiefnemers van de open brief verzoeken om een gesprek met het CvB. Ze stellen daarbij de voorwaarde dat dit gesprek opgenomen wordt. Vanwege deze eis en de harde toonzetting van de brief gaat het CvB niet inhoudelijk op het verzoek in.

Op 20 oktober 2023 wordt een sit-in georganiseerd op de Roeterseilandcampus, waarbij het CvB door verschillende gastsprekers beschuldigd wordt van het innemen van een stille en neutrale houding. Ook werd genoemd dat de UvA geen standpunt inneemt over het conflict. Naar aanleiding van verschillende gebeurtenissen op het Amsterdam University College (AUC), zoals pro-Palestijnse posters die in het gebouw worden opgehangen en een kleine groep (drie tot vijf) protesterende studenten buiten, wordt op dezelfde dag op dit universiteitsgebouw door het AUC een Decentraal Coördinatieteam (DCT) opgeschaald. Op 26 oktober geeft het CvB een reactie op het conflict in Israël en de Palestijnse gebieden. In deze reactie geeft het CvB aan dat het conflict in Israël en de Palestijnse gebieden veel emoties losmaakt, en dat ook het CvB geraakt is door heftige beelden en schrijnende verhalen. Het CvB spreekt zijn zorgen en medeleven uit voor iedereen die zich persoonlijk betrokken voelt. Het CvB benoemt dat er ruimte is op de campus om met elkaar gesprekken te voeren en dat het CvB een veilige omgeving voor alle medewerkers en studenten wil waarborgen. Op 3 november volgt een demonstratie bij de Oudemanhuispoort, waar enkele spandoeken met teksten en Palestijnse vlaggen in het gebouw zijn opgehangen. Dit zou gedaan zijn in het kader van door studenten georganiseerde minicolleges over het Israëlisch-Palestijnse conflict.

Op 4 november 2023 heeft een Palestijnse UvA-student tijdens een buluitreiking bij de faculteit Economie en Bedrijfskunde in de speech na ontvangst van de bul verwezen naar de oorlog in Palestina. Daarbij heeft de student onder andere een eigen variant op de omstreden leus *'From the river to the sea, Palestine will be free'* geuit. Een Joods gezin in de zaal neemt hier aanstoot aan en verlaat de zaal. De UvA heeft daarna per e-mail excuses aangeboden aan de aanwezigen bij de buluitreiking. Op 6 november volgt een artikel in *The Times of Israel*, waarin deze gebeurtenis wordt omschreven en de voor- en achternaam van de Palestijnse student in kwestie worden genoemd. Naar aanleiding van deze gebeurtenissen vindt op 7 november een demonstratie plaats

bij de faculteit Economie en Bedrijfskunde van de UvA, waarbij de UvA verkeerd handelen verweten wordt, omdat er geen sprake zou zijn geweest van een vijandige speech. Daarnaast wordt geëist dat de decaan van de faculteit Economie en Bedrijfskunde vertrekt, omdat de Palestijnse student te weinig in bescherming genomen zou zijn in deze situatie en zijn naam mede daardoor in de internationale media terecht is gekomen.

Op zeven verschillende data in november vinden er demonstraties plaats in het AUC-gebouw. In december worden er diverse *office hours* met de *dean* van het AUC georganiseerd, waarin gesproken kan worden over de situatie in Israël en de Palestijnse gebieden. Er worden *lectures* rondom dit thema gegeven op het AUC en op verschillende plaatsen faciliteert de UvA *teach-ins*.

Op 18 januari 2024 wordt een nieuwe demonstratie aangekondigd op de Roeterseilandcampus. Deze demonstratie is niet via de lijnen die binnen de UvA gangbaar zijn, aangevraagd. De UvA besluit de gebouwen van de campus uit voorzorg tijdelijk te sluiten. De demonstranten verzamelen zich buiten op het terrein. Op 15, 19 en 26 januari hebben op het AUC in groepen van tien à twintig studenten een demonstratie en *teach-ins* plaatsgevonden. Hier zijn vanuit het AUC geen acties op ondernomen.

Op 5 februari 2024 blokkeren demonstranten een brug die toegang verleent tot het terrein van het AUC. Het DCT van het AUC heeft contact opgenomen met de UvA, en de UvA heeft vervolgens contact opgenomen met de politie. De politie heeft de demonstranten verwijderd. In de middag gaat de demonstratie binnen verder, waarbij geëist wordt dat het bestuur van het AUC een duidelijker standpunt inneemt. Bij de demonstratie zijn een aantal studenten herkend, die eerder een reprimande hebben gekregen, en door de desbetreffende dean van het AUC zijn ontboden. Vervolgens is er een petitie opgestart door de studentenraad van het AUC, waarin de studentenraad de dean onder andere machtsmisbruik verwijt, en het niet kunnen aantonen (met bewijs) dat deze studenten gedragsregels hebben overtreden. De petitie wordt al snel door veel personen ondertekend. Op 9, 19 en 23 februari wordt er graffiti op het AUC-gebouw gespoten met teksten die als controversieel worden beschouwd. Er is van al deze gebeurtenissen in februari aangifte gedaan door het AUC. In maart volgen er nog twee momenten, op verschillende data, waarbij graffiti op het AUC-gebouw gespoten wordt, wederom gevolgd door aangiftes door het AUC. Op 21 februari vindt een nieuwe demonstratie plaats binnen het AUC met zo'n twintig studenten, waarbij door het gebouw gelopen wordt en het primaire proces (onderwijs geven) wordt verstoord.

Op 6, 12 en 14 maart vinden nieuwe demonstraties bij het AUC plaats. Het AUC onderneemt daarop geen actie. Op 18 en 22 maart volgt een demonstratie en een oproep voor een walk-out, waarop het AUC wel acties heeft ondernomen door de politie te bellen en contact te zoeken met de UvA. Beveiligers van de UvA hebben de demonstranten aangesproken. Op 25 en 26 maart 2024 vinden er meer demonstraties plaats, waarbij de toegangspoort naar het terrein van het AUC en ingangen worden geblokkeerd. Hierdoor worden op beide dagen colleges en tentamens deels onderbroken en kunnen medewerkers en studenten niet het gebouw in voor werk en studie. De politie is meerdere malen ter plaatse geweest en meerdere demonstranten zijn verwijderd van de locatie. Ook wordt op diezelfde dag een in het kader van het lustrum van de *Room for Discussion* georganiseerd interview met NAVO-militair Rob Bauer op de Roeterseilandcampus onderbroken en verder verhinderd. Tijdens dit gesprek beginnen demonstranten te schreeuwen en rollen een spandoek uit met teksten als 'students against Nato'. Op 27 en 28 maart 2024 volgen nog twee bezettingen van het AUC-gebouw, waarvan de UvA op de hoogte wordt gesteld en waarbij de politie wederom optreedt.

Begin april worden ook in de studentenhuisvestingslocatie waar AUC-studenten wonen, tegenover het AUC, flyers verspreid met eisen aan de UvA. Op 5 april vindt een extra Centraal Bestuurlijk Overleg (tussen CvB en decanen) plaats vanwege de aanhoudende gebeurtenissen op het AUC. In dit overleg wordt de blokkade van het gebouw van het AUC besproken. De bespreekpunten zijn de afweging tussen verstoring van onderwijs en de afwezigheid van politie op de campus, en de vragen van de demonstranten over de banden met Israëlische instellingen. Geconcludeerd wordt dat het blokkeren van gebouwen niet acceptabel is, dat decanen zullen meelesen met de

communicatie, en dat er transparantie geboden wordt over samenwerking met Israël. Op 19 april 2024 vindt een *sit-in* plaats binnen in de Roeterseilandcampus, waarin wordt geëist dat de UvA de banden met Israëlische universiteiten verbreekt. Op het AUC wordt op twee momenten graffiti gespoten op het gebouw, waarvan door het AUC aangifte is gedaan.

Op 26 april publiceert de Centrale Studentenraad (CSR) in *Het Parool* een motie van wantrouwen, waarin de CSR het vertrouwen in het bestuur opzegt vanwege het vermoeden dat internationale studenten te veel collegegeld betaald hebben.¹

Op 3 mei 2024 is er contact tussen de UvA, de Universiteit Utrecht en de Universiteit Leuven over de communicatielijn die is uitgezet vanuit Leuven rondom Gaza. In dit contact wordt onder andere gesproken over de spanningen die er heersen op meerdere universiteiten in Europa.

Op 5 mei 2024 ontvangt het CvB een doorgestuurde e-mail die rondgaat onder studenten met daarin een oproep voor een staking op 15 mei.

2.2 Maandag 6 mei 2024

Op maandag 6 mei rond 12.10 uur komt een groep demonstranten van circa veertig tot vijftig personen aan bij de Roeterseilandcampus. De beveiliging neemt poolshoogte. Van de actie is vooraf geen kennisgeving gedaan en ook via andere openbare kanalen was deze voor zover bekend niet aangekondigd. Op dat moment lijkt het te gaan om een vreedzaam protest van voornamelijk UvA-studenten en zijn er nog geen grote zorgen over de actie bij de UvA. Leden van het Centraal Crisisteam (CCT) van de UvA maken een whatsappgroep aan, waarin foto's van de situatie gedeeld worden en afgestemd wordt over de aanpak. De leden van de whatsappgroep wisselen een aantal keren, nieuwe leden worden toegevoegd in de loop van de tijd en sommige leden worden uit de whatsappgroep verwijderd. Er nemen hoofdzakelijk leden van het CvB, enkele decanen en stafmedewerkers deel aan deze whatsappgroep.

De demonstranten beginnen vrijwel direct met het opzetten van tentjes op het zogenoemde Roeterseiland. Binnen een half uur worden barricades opgeworpen en met onder meer houten pallets en andere (bouw)materialen worden toegangswegen tot het grasveld gebarricadeerd. Rond 12.45 uur volgt een oproep via de sociale mediakanalen X en Signal aan anderen om deel te nemen aan de bezetting. De oproep is ook gericht aan mensen die geen student of medewerker zijn bij de UvA. Het aantal deelnemers neemt ondertussen toe. Rond 12.49 uur komt de eerste persvraag bij de UvA binnen over wat de UvA gaat doen, waar op dat moment geen antwoord op wordt gegeven. De eerste reactie in de whatsappgroep van het CCT is dat de UvA een kampement niet kan toestaan. Rond 13.40 uur overleggen twee leden van het CvB telefonisch uitgebreider over de situatie. Zij komen gezamenlijk tot het besluit dat een overnachting op het grasveld niet toegestaan is. Daarnaast verschijnt rond deze tijd een Instagramaccount genaamd 'amsterdam.encampment', waar verschillende updates en oproepen geplaatst worden – waaronder de oproep om tenten, slaapzakken en barricademateriaal mee te nemen. Dit account genereert al snel honderden volgers. Vanaf 14.15 uur worden camera's op het UvA-terrein door de demonstranten afgeplakt en onbruikbaar gemaakt.

Om 15.00 uur vindt een gesprek plaats tussen de decaan van de faculteit Maatschappij- en Gedragwetenschappen, een functionaris vanuit Communicatie van de UvA en woordvoerders van de demonstranten. Tijdens dit gesprek geeft de UvA aan dat ze geen verdere escalatie wil, maar dat het tentenkamp vóór het donker moet worden afgebroken. De demonstranten geven aan ook niet te willen escaleren. Een UvA-functionaris stelt voor om een gesprek te voeren tussen de vertegenwoordigers van de demonstratie en het CvB. Daarnaast vraagt de UvA in ditzelfde gesprek

---

¹ Deze motie van wantrouwen staat inhoudelijk los van de demonstraties, maar geeft een beeld van de verhouding tussen het CvB en de CSR voorafgaand aan de demonstraties.

om de bruggen vrij te maken met het oog op de veiligheid. De reactie van de demonstranten is dat iedereen eroverheen mag behalve de politie.

Afgezien van sympathisanten, laten de actievoerders uiteindelijk ook niemand meer toe op het terrein. Ook wordt, door het verder opbouwen en verstevigen van de barricades, in toenemende mate het zicht op het bezette terrein ontnomen. Ondertussen wordt waargenomen dat er gasflessen worden aangevoerd en dat de toevoer van hout naar het terrein doorgaat. Ook ontvangt het CvB e-mails van UvA-medewerkers waarin wordt gevraagd om geen contact met de politie op te nemen gezien de optredens bij eerdere demonstraties. De demonstranten willen ook niet in gesprek met de politie.

Om 16.00 uur gaat een decaan die ook in contact staat met de CCT-leden, nogmaals langs de demonstranten om te vragen wat de intenties zijn voor de overnachting en wat hun eisen zijn. Vooropgesteld in dit gesprek is dat de lijn vanuit de UvA ongewijzigd blijft. De precieze eisen zijn om 16.40 uur naar de desbetreffende functionaris gemaild:

1. 'Fully comply with the Freedom of Information case, i.e. disclose the university's ties with Israeli institutions and companies, including educational institutions, as well as companies that profit from genocide, apartheid, and the exploitation of the Palestinian people and their land.
2. Cease all academic collaborations with Israeli institutions that participate in genocide, apartheid, and the exploitation of the Palestinian people and their land.
3. Cease all contracts with and divest from Israeli companies, and international companies/funds, that profit from genocide, apartheid, and exploitation of the Palestinian people and their land.'

Ondertussen monitort de politie de leuzen die worden geroepen en de berichten die worden gedeeld op sociale media op strafbare feiten.

Om 16.30 uur wordt een eerste vergadering van het CCT gehouden. Hierbij zijn aanwezig de rector magnificus, de secretaris van de universiteit, de directeur communicatie, het hoofd integrale veiligheid, de decaan van de faculteit Maatschappij- en Gedragswetenschappen en een bestuurssecretaris. In deze vergadering bespreken de leden dat er ingegaan wordt op de eis om een lijst te publiceren die inzichtelijk maakt welke samenwerkingen de UvA met Israëlische partijen heeft. Ook is er rond 16.51 uur telefonisch contact tussen de voorzitter van de CSR en een UvA-functionaris. Hierin is door de UvA-functionaris wederom vermeld welke lijn de UvA volgt. Als er niet ingegaan wordt op het verzoek vanuit de UvA om voor het donker te vertrekken met de tenten, wordt de politie ingeschakeld. De voorzitter van de CSR geeft aan dat de demonstratie in dat geval de volgende dag verdergaat. Er zijn inmiddels één grote en ongeveer twintig kleine tenten opgezet. De Amsterdamse driehoek is op de hoogte van de situatie en ziet geen directe noodzaak tot ingrijpen. De driehoek acht optreden op dat moment ook niet wenselijk, vanwege het feit dat die avond niet ver van Roeterseiland de jaarlijkse Jom Hasjoa-herdenking zou plaatsvinden. Vanaf 18.15 uur komen in de Hollandsche Schouwburg enkele honderden personen bijeen om samen te herdenken, waaronder veel leden van de Joodse gemeenschap en nabestaanden van Holocaustslachtoffers. Een waardig en ongestoord verloop van deze herdenking heeft voor de driehoek prioriteit.

Om 18.00 uur vindt een tweede CCT-vergadering plaats, waarin besproken wordt dat er een gesprek met de demonstranten gevoerd zou kunnen worden en dat zij om 21.30 uur moeten vertrekken. Ook moet de dialoog met de UvA-gemeenschap opgestart worden. De CCT-leden spreken verder over het verschaffen van inzicht in de samenwerkingsprojecten die de UvA met Israëlische partijen heeft. Er wordt afgesproken dat dit inzicht wordt gedeeld, maar dat de decanen en betrokken onderzoekers hiervan vooraf op de hoogte moeten worden gesteld.

Rond 18.06 uur wordt duidelijk dat de gemeente en de meldkamer van de UvA meldingen ontvangen over de demonstratie en meldingen over bekladdingen elders in de stad, terwijl het aantal demonstranten toeneemt. Om 18.55 uur wordt in overleg met de gemeente Amsterdam (directie Openbare Orde en Veiligheid (OOV)) telefonisch besproken dat de driehoek een ontruiming overweegt.

Gedurende de demonstraties doet de Amsterdamse nieuwszender AT5 uitgebreid live verslag van de gebeurtenissen bij de UvA. Via livestreams op YouTube zijn de gebeurtenissen te volgen en er is een liveblog waar verslag gedaan wordt van de demonstratie en de inzet van politie.

Om 19.00 uur start de UvA met het oproepen om het terrein te verlaten. De sfeer wordt grimmiger. Er is sprake van een groep demonstranten waarvan het vermoeden bestaat dat zij geen studenten van de UvA zijn, maar sympathisanten van de demonstratie. Deze aangesloten groep lijkt uit te zijn op een confrontatie, eventueel met de politie, en daarover ontstaan zorgen. Meerdere personen dragen gezichtsbedekkende kleding en er worden door demonstranten op grote schaal stenen verwijderd uit de stoep. De politie wordt nog steeds niet toegelaten tot het terrein, waardoor eventuele hulpverlening bij incidenten onmogelijk wordt gemaakt. Daarnaast is er een groep van vermoedelijk studenten, maar ook docenten aanwezig die zich vreedzaam opstellen. Omdat de actievoerders het terrein in zijn geheel hebben gebarricadeerd, is het niet mogelijk om alleen tegen kwaadwillende personen op te treden.

Er volgt om 19.15 uur een CCT-vergadering. Om 19.46 uur reageert een CvB-lid op de e-mail van demonstranten die om 16.40 uur ontvangen is met daarin de gestelde eisen. In de e-mail geeft de UvA aan volledig tegemoet te komen aan de eerste eis door de banden met Israëlische instellingen en bedrijven te publiceren. Een lijst met acht samenwerkingsprojecten en drie *memoranda of understanding* worden meegestuurd. Daarnaast belooft de UvA om, als reactie op de tweede en derde eis, een bijeenkomst met demonstranten te organiseren om hun ideeën te horen over hoe ze een UvA-brede dialoog kunnen organiseren. De UvA geeft vervolgens aan zo'n dialoog te organiseren, met name gericht op het kader voor samenwerkingen die de UvA aangaat met derden, in het bijzonder gericht op landen in oorlogssituaties, analoog aan de dialoogsessies rondom samenwerking met de fossiele-energiesector. In dezelfde mail vraagt de UvA de demonstranten het terrein voor 22.00 uur te verlaten, gezien de toenemende onveiligheid.

Om 20.00 uur ontvangt een CvB-lid een bericht van de gemeente (OOV) dat de politie niet voor 21.00 uur zal ingrijpen en dat de burgemeester mogelijk zelf een beroep zal doen op de demonstranten. Het beeld vanuit de gemeente is dat de situatie niet te tolereren is. De politie meldt dat inzet rond 22.00 uur realistisch is, op het moment dat de herdenking van Jom Hasjoa afgesloten is.

De burgemeester van Amsterdam is rond 20.35 uur aanwezig op het terrein om namens de driehoek gesprekken te voeren met bezetters van het terrein. Ook heeft zij contact gelegd met de UvA. Zij doet op beide partijen een beroep om tot elkaar te komen, met de insteek te voorkomen dat optreden door politie nodig is. De toezeggingen van de UvA zijn niet voor alle bij het protest betrokken partijen voldoende om de bezetting te staken.

Rond die tijd escaleert de situatie wanneer vechtpartijen uitbreken tussen de demonstranten en een buitenstaande groep het kamp binnendringt. Er wordt ook vuurwerk gegooid. Een groepje gemaskerde personen met fakkels stelt zich agressief op. Ze zijn door omstanders uit elkaar gehaald. De politie kan op dat moment niet vaststellen wie de initiator is van de ongeregeldheden tussen demonstranten en de buitenstaande groep. Dit speelt net buiten het terrein op de Nieuwe Prinsengracht. Daarna, rond 21.00 uur, wordt een Israëlische vlag in brand gestoken. Het gesprek tussen de burgemeester en de woordvoerders van de demonstratie kan daardoor niet worden afgerond.

Demonstranten roepen rond 20.40 uur dat de barricade nog tien minuten open is en daarna sluit. Om 20.42 uur verschijnt er een bericht op X dat de demonstranten voorbereid zijn op een confrontatie met de politie. De politie en de gemeente zijn geïnformeerd over de escalerende situatie. Om 21.00 uur wordt een artikel gepubliceerd op de UvA-website waarin inzichtelijk gemaakt wordt welke samenwerkingen de universiteit heeft met Israëlische partijen. Rond 21.11 uur vindt een gesprek plaats tussen een studentenvertegenwoordiging van demonstranten, leden van het CCT en de burgemeester. De burgemeester probeert te bemiddelen tussen de UvA en de demonstranten over het tentenkamp, en doet een beroep op beide partijen om tot elkaar te

komen. Dit gesprek duurt tot ongeveer 22.00 uur en wordt zonder akkoord tussen de demonstranten en de leden van het CCT afgerond.

Rond 21.50 uur wordt tussen een CvB-lid en de burgemeester opnieuw het voorstel besproken om samenwerkingen met Israëlische partijen tijdelijk te bevriezen. De UvA overweegt dit, in een poging verdere escalatie te voorkomen. Op sociale media verspreiden demonstranten het bericht dat de UvA het voorstel doet om de samenwerkingen met Israël tijdelijk stop te zetten.

Na eerdere oproepen vordert de UvA de actievoerders om ongeveer 22.00 uur een laatste maal de demonstratie te beëindigen. Daar geeft uiteindelijk een deel van de demonstranten gehoor aan. Het gaat hierbij om de groep die voornamelijk lijkt te bestaan uit UvA-studenten. Om 22.09 uur verschijnt een bericht op sociale media waar een voorstel van de UvA beschreven wordt om de banden met Israëlische partijen voor twee weken te bevriezen. Een groep demonstranten heeft het terrein rond deze tijd nog niet verlaten. De sfeer op het terrein wordt grimmig. Er worden winkelwagens met stenen aangevoerd. Voor zover kan worden vastgesteld, heeft een deel van de aanwezigen geen directe binding met de universiteit. Vanuit deze groep worden bouwhekken en ander materiaal zoals bakstenen van een naastgelegen bouwplaats gehaald, ogenschijnlijk om het terrein verder te barricaderen. Het protest in deze vorm leidt ertoe dat hulpdiensten door de barricades het terrein niet kunnen betreden. Bij een calamiteit kunnen de demonstranten mogelijk zelf vast komen te zitten op het terrein, waardoor de situatie als onveilig wordt beoordeeld.

Aan de officier van justitie wordt telefonisch doorgegeven dat de demonstranten geen gehoor geven aan de vordering om het terrein te verlaten en de demonstratie te beëindigen, en dat de UvA aangifte zal doen wegens erfvredebreuk. Om 23.15 uur doen twee politieonderhandelaren nog een poging om de demonstranten vrijwillig te laten vertrekken.

Tegen het einde van de avond, rond 23.30 uur, besluit de driehoek te ontruimen vanwege erfvredebreuk en de onveiligheid. De demonstranten verzetten zich door barricades te versterken, waardoor de situatie steeds grimmiger wordt. Om 0.00 uur hebben politieonderhandelaren vertegenwoordigers van de demonstranten zover gekregen om de groep op te roepen het terrein te verlaten. Een deel van de demonstranten vertrekt, de rest blijft. Buiten het bezette terrein ontstaat inmiddels een solidariteitsdemonstratie bij de Nieuwe Achtergracht.

De ontruiming start uiteindelijk om 02.26 uur. Het optreden is gericht op het verwijderen van de blokkades. Een deel van de demonstranten verlaat het terrein, maar een harde kern blijft. Bij de ontruiming bieden demonstranten fysieke weerstand en wordt met stenen en zwaar vuurwerk naar de politie gegooid. De politie gebruikt daarop ook geweld om het terrein te ontruimen. In totaal zijn 164 personen aangehouden. De politie voert hen af en rond 4.30 uur wordt de ontruiming voltooid. De inzet van de politie eindigt om 5.35 uur.

Het CvB ontvangt vanaf maandag 6 mei veel e-mails en brieven over de situatie bij de UvA vanuit verschillende invalshoeken, bijvoorbeeld van mensen die boos waren over de politie-inzet, mensen die bang waren vanwege de demonstraties en bezorgde buurtbewoners.

2.3 Dinsdag 7 mei 2024

Het CvB heeft meerdere bezorgde en boze e-mails ontvangen van studenten en medewerkers over de onstuimige situatie van de afgelopen nacht. In deze e-mails uiten studenten en medewerkers van de UvA hun onvrede over de aanpak van de demonstratie en het politieoptreden op maandag 6 mei en de daarop volgende nacht. Een CvB-lid stuurt rond 09.00 uur een mail uit naar de demonstrant die eerder de mail met eisen gestuurd heeft. Het CvB-lid kondigt in deze mail aan later die dag contact op te nemen over een afspraak voor een gesprek, waarop de demonstrant later die dag heeft geantwoord op 8 mei in gesprek te kunnen gaan.

Op sociale media wordt om 10.50 uur aangekondigd dat er om 14.30 uur (later bijgesteld naar 16.00 uur) een nieuwe demonstratie zal plaatsvinden bij de brug op de Roeterseilandcampus. Er wordt opgeroepen om aan te sluiten bij de demonstratie onder de brug om steun en solidariteit te tonen met de studenten die de avond ervoor zijn gearresteerd. Er zijn geen concrete signalen of

meldingen bij de driehoek binnengekomen, maar wel zorgen dat demonstranten zullen proberen opnieuw het grasveld op Roeterseiland te bezetten. Daarnaast komen er signalen binnen van een mogelijke tegendemonstratie. Ook daarover is de informatie beperkt.

Vanaf 7 mei huurt de UvA een externe woordvoerder in om de communicatie-capaciteit te versterken.

Om 13.00 uur vindt er een gesprek plaats tussen de officier van justitie, de politie, de gemeente (OOV) en de UvA. Hierin worden uitgangspunten besproken in voorbereiding op de nieuwe demonstratie. De uitgangspunten zijn gericht op het beschermen van grondwettelijke vrijheden, waaronder vreedzame demonstraties op en buiten het UvA-terrein, zonder barricades of overnachtingen.

Om 13.00 uur vindt een CCT-vergadering plaats. Er wordt besproken dat verschillende interne partijen voorbereid moeten worden voor de aangekondigde demonstratie en dat de deuren die grenzen aan de brug gesloten moeten worden. Rond 14.00 uur doet de UvA aangifte van erfvredebreuk vanwege de gebeurtenissen op 6 mei. Om 15.15 uur wordt er een extra overleg ingepland met alle decanen om de situatie te bespreken.

Om 16.00 uur verzamelen demonstranten zich op de kruising van de Roetersstraat en de Nieuwe Achtergracht, dicht bij de plek waar de dag ervoor tenten waren opgezet. Er is al direct sprake van een grote groep, die in het half uur daarna verder uitgroeit. De politie staat in contact met de demonstranten, er zijn geen aanwijzingen dat er demonstranten uit zijn op ordeverstoringen. Ook is er geen tegendemonstratie. Rond 16.30 uur wordt in de CCT-groepsapp gesproken over ongeveer zevenhonderd demonstranten.

In de media wordt bericht over geplaatste hekken op toegangswegen rondom Roeterseiland, waarop een woordvoerder van de UvA rond 16.46 uur reageert dat de universiteit dit uit veiligheidsoverwegingen heeft gedaan.

Om 17.13 uur verlaat een deel van de demonstranten het terrein, terwijl een andere groep begint aan een optocht door de stad; het is voor de UvA in eerste instantie onduidelijk waarnaartoe. Het doel van de demonstranten is niet duidelijk. Omdat nog steeds sprake is van een vreedzaam protest en er geen signalen van wanordelijkheden of strafbare feiten zijn, besluit de driehoek om de demonstratieve optocht te faciliteren en in goede banen te leiden.

Rond 17.38 uur ontstaat de beeldvorming in de whatsappgroep van het CCT dat de confrontatie wordt gezocht. Rond 18.00 uur zijn demonstranten het Binnengasthuisterrein binnengedrongen en hebben zij twee panden bezet. In een van de panden is een afscheidsfeest gaande met zo'n dertien UvA-medewerkers in het pand. Tijdens de demonstratie roepen demonstranten op om meerdere UvA-gebouwen te bezetten.

De demonstranten hebben een aantal barricades opgeworpen van meubels uit de panden, bouwmaterialen van de bouwplaats op het binnenterrein en andere voorwerpen die voorhanden waren in de directe omgeving van de bezette panden. Ook heeft de politie informatie dat de demonstranten stenen verzamelen en dat ze vuurwerk bij zich hebben. Doordat de toegang is geblokkeerd en het contact met de demonstranten beperkt is, is er beperkt zicht op het aantal personen in en om de panden. In de loop van de avond hebben de demonstranten, na overleg met de politie, enkele barricades weggehaald, waardoor de overlast en verkeershinder als gevolg van de barricades beperkt zijn.

Dit leidt om 18.15 uur tot het besluit dat in de whatsappgroep van het CCT wordt gecommuniceerd om alle UvA-panden in de binnenstad te sluiten. Rond 18.56 uur komt berichtgeving naar buiten dat demonstranten gearriveerd zijn bij de Oudemanshuispoort. In video's is te zien dat demonstranten oproepen om tenten en eten mee te nemen.

Om 19.05 uur vindt er opnieuw een CCT-vergadering plaats. Hierin wordt besproken dat in de communicatie de afkeuring van de bezetting weer moet worden benoemd en ook de teleurstelling dat de vreedzame demonstratie uitloopt tot een bezetting. Ook moet contact opgenomen worden

met de burgemeester. Kort daarna, om 19.15 uur, zijn de camera's van de Oudemanhuispoort afgeplakt of onklaar gemaakt door demonstranten. Rond die tijd worden bij de Oudemanhuispoort barricades opgeworpen. Om 19.45 uur zijn alle camera's daar onbruikbaar. Om 19.59 uur wordt bevestigd dat er geen medewerkers meer in de Oudemanhuispoort aanwezig zijn, waarna de beveiliging begint met de brand- en sluitronde.

Om 20.22 uur melden de beveiligers aan het CCT dat zij ingesloten zijn in de Oudemanhuispoort door barricades en de groep demonstranten. Er is overleg met de politie, maar vanwege de dreiging kan de politie geen hulp bieden bij het evacueren van de beveiligers. De politie adviseert hen om zichzelf in veiligheid te brengen. Om 20.30 uur weten de beveiligers via de nooduitgang het gebouw te verlaten.

Om 20.51 uur heeft een CvB-lid contact met de burgemeester en geeft aan dat de UvA aan scenario's werkt, maar nog geen besluit heeft genomen over het doen van aangifte van huisvredebreuk. De UvA heeft de demonstranten ook nog niet gevorderd om te vertrekken. De UvA zegt tijd nodig te hebben voor overleg met de actievoerders om te kunnen de-escaleren. Daardoor ontbreekt die avond een titel voor de politie om het pand binnen te kunnen treden. Deze situatie verandert de rest van de avond niet. Daarnaast is de inschatting dat politieoptreden grote risico's op onveilige situaties zal opleveren voor politie, demonstranten en omstanders.

Om 21.30 uur vindt een CCT-vergadering plaats waarin wordt besproken dat het besluit over uitvoer van het onderwijs bij het Decentraal Coördinatieteam (DCT) van de locatie ligt en de communicatie naar demonstranten opgesteld moet worden om te vragen in gesprek te gaan op 8 mei om 9.00 uur.

Om 21.40 uur verplaatst de beveiliging zich naar het gebouw van het Allard Pierson Museum. Om 21.48 uur ontvangt het CvB een mail van bezorgde UvA-medewerkers met een oproep tot het staken van de demonstraties. Hierin wordt gesteld dat de UvA twee opties heeft, waarbij ze of de huidige lijn doorzet (met een vergrote weerstand vanuit demonstranten als gevolg) of aan alle eisen van de demonstranten gaat voldoen.

In de media wordt rond 22.14 uur bericht dat het universiteitsgebouw Binnengasthuis 4 (BG4) aan de Oudezijds Achterburgwal nog steeds bezet is. Om 22.45 uur stuurt de UvA een e-mail aan vertegenwoordigers van de actievoerders met het voorstel om op 8 mei om 9.00 uur in het Maagdenhuis een gesprek te voeren over het organiseren van een dialoog. Het voorstel van het CvB is om BG4 permanent in te richten als dialoogruimte, niet exclusief voor pro-Palestinagroepen, maar ook voor andere groepen, op voorwaarde dat het pand de volgende ochtend wordt verlaten.

Om 23.24 uur komt een bericht binnen in de whatsappgroep van het CCT van een decaan die meldt dat de decaan met twee vertegenwoordigers van de actievoerders heeft gesproken. Ze zijn boos, maar het was een constructief gesprek. De actievoerders willen graag weten of de UvA geen aangifte doet en dat er die avond geen ontruiming plaatsvindt. Volgens hen is de Oudemanhuispoort niet bezet, alleen BG4.

Om 23.32 uur is het beeld vanuit het CvB dat in de e-mail van 'UvA for Palestine' staat dat de Oudemanhuispoort wel bezet is. Ook de politie gaat ervan uit dat de Oudemanhuispoort is bezet. In de whatsappgroep van het CCT volgt een gesprek over de communicatie vanuit de UvA, waarin niet expliciet wordt vermeld dat er die avond geen ontruiming plaatsvindt, al kan dit er wel uit worden afgeleid.

2.4 Woensdag 8 mei 2024

Om 1.32 uur stuurt een medewerker van de UvA namens de demonstranten een reactie waarin wordt aangegeven dat het doel van het gesprek is om te onderhandelen over de drie eisen van de studenten, namelijk openheid bieden over de banden van de UvA met Israëlische organisaties, het beëindigen van alle academische samenwerkingen met Israëlische organisaties en het beëindigen van alle contracten en investeringen in Israëlische bedrijven. Ze zullen met een delegatie van studenten en medewerkers aanwezig zijn en willen het gesprek in het Engels voeren. Het doel van

de onderhandelingen blijft voor de demonstranten de eerder gedeelde eisen van de studenten. De delegatie zal om 10.00 uur beschikbaar zijn en naar het Maagdenhuis komen. In de voorbereiding bespreekt het CCT dat de UvA niet wil meegaan in het beeld dat het gesprek een onderhandeling zou zijn. Het gesprek moet gaan over de dialoogruimte. De CCT-leden schatten in, op basis van de reactie van de actievoerders, dat deze afspraak een groot risico vormt omdat deze naar verwachting niet het door de actievoerders verwachte resultaat op gaat leveren.

Vroeg in de ochtend wordt in onderlinge afstemming tussen de CvB-leden besloten dat zij om 10.00 uur in gesprek gaan met de demonstranten. De dag begint om 08.15 uur met een gesprek tussen een CvB-lid en de burgemeester. Tijdens dit gesprek biedt de burgemeester aan om onderhandelaren te sturen en geeft aan dat een eventuele ontruiming niet voor 14.00 uur zal starten. Om 09.00 uur vindt een CCT-overleg plaats, waarin wordt besproken hoe het gesprek om 10.00 uur met de demonstranten ingestoken zal worden. Ook wordt besproken hoe de UvA meer inhoudelijk kan communiceren. Rond 08.17 uur wordt een mail gestuurd naar studenten van de faculteit der Geesteswetenschappen met het bericht dat BG4 en de Oudemanhuispoort gesloten zijn vanwege de bezetting. Er zijn verschillende barricades rondom BG4 en de Oudemanhuispoort.

In de whatsappgroep van het CCT wordt gedeeld dat de UvA navraag heeft gedaan bij hun advocaat naar de eventuele inschrijvingen op aanbestedingen van de UvA door partijen met banden in Israël. Daaruit blijkt dat bij geen van de partijen die hebben ingeschreven op aanbestedingen van de UvA (de Israëlische projecten) er op basis van de voorwaarden mogelijkheden zijn om de samenwerking stop te zetten op grond van een ernstige beroepsfout.

Om 10.00 uur volgt een gesprek op het Maagdenhuis tussen meerdere CCT-leden en de demonstranten. Enkele demonstranten dragen gezichtsbedekking. De demonstranten houden vast aan hun eisen en er wordt geen ruimte gevonden om daarover te onderhandelen. Het gesprek heeft niet geleid tot overeenstemming; vandaar dat er een tweede gesprek om 16.00 uur gevoerd gaat worden. Uit whatsapp-correspondentie blijkt dat de burgemeester erop heeft aangedrongen om een politieonderhandelaar toe te voegen aan het onderhandelaarsteam. Inmiddels was het eerste gesprek met de studenten al gaande.

Daarna, om 12.15 uur, wordt opnieuw een CCT-overleg gehouden. Om 12.36 uur stelt een woordvoerder van de bezetters per e-mail een agenda voor het gesprek voor dat gepland staat om 16.00 uur. De agenda richt zich op de vraag hoe de UvA de drie eisen van de demonstranten zal implementeren, en op het maken van concrete vervolgspraken. Ook verschijnt er rond die tijd een interview met de rector magnificus op AT5.

Om 13.45 uur wordt begonnen met het sluiten van alle UvA-locaties, en om 14.00 uur volgt een derde CCT-overleg. In dat overleg wordt onder andere besproken dat het proces van een brede aangifte in gang gezet moet worden wegens de vernielingen, het in gevaar brengen van de veiligheid, de bezetting van onderwijsgebouwen en het noodgedwongen stilleggen van bouwwerkzaamheden op 7 mei. De afspraak met de burgemeester is dat er wordt gewacht met communicatie over de aangifte tot de driehoek klaarstaat om te ontruimen. De afspraak is ook dat als het lukt om leeg op te leveren, de UvA ervoor zorgt dat de gebouwen goed worden beveiligd. In dit CCT-overleg wordt besproken dat het gesprek om 16.00 uur met demonstranten doorgaat, dat er een lijst met kwetsbare gebouwen aan de gemeente geleverd moet worden en dat UvAgebouwen een half uur voor sluitingstijd gesloten moeten worden vanwege een mogelijke ontruiming.

Om 13.23 uur krijgt een CvB-lid een bericht van de burgemeester met de vraag of het klopt dat er om 16.00 uur verder onderhandeld wordt met de demonstranten. In het telefonisch contact dat hierop volgt, rond 14.00 uur, wordt onder andere besproken dat er een onderzoeker naar het Maagdenhuis komt waar het desbetreffende CvB-lid is, dat de aangifte zo breed mogelijk wordt en er met de communicatie rondom aangifte gewacht wordt tot de ME klaar is om te ontruimen. Daarnaast worden voorbereidingen getroffen om de bouwer van de nieuwe bibliotheek te betrekken bij het doen van aangifte.

Om 14.40 uur vraagt de politie of het kettingslot op het Turfdraagsterpad door de UvA is geplaatst. Dit blijkt niet het geval te zijn en er wordt afgesproken dat de politie het slot mag verwijderen indien nodig. Vervolgens, om 15.04 uur, stuurt de UvA een e-mail naar de woordvoerder van de bezetters waarin ingestemd wordt met de voorgestelde agenda en aangegeven wordt dat de gesprekspartners van de UvA alleen beschikbaar zijn tussen 16.00 uur en 17.00 uur.

Om 15.09 uur begint de UvA een gesprek met de politie om een aangifte te doen van lokaalvredebreuk, vernieling, bedreiging en dwang van personeelsleden.

Om 16.00 uur start het tweede gesprek tussen het CvB en de demonstranten op het Maagdenhuis. Kort daarna is er contact tussen de burgemeester en een CvB-lid over de kwetsbaarheid van de gebouwen. Om 16.16 uur worden de eisen van de demonstranten in het kort toegelicht. Ze eisen dat de UvA dezelfde avond nog alle banden met Israëliëse universiteiten verbreekt en geen contracten verlengt. Er moet de volgende dag (Hemelvaartsdag) een nieuwe bijeenkomst plaatsvinden en tegen vrijdag moeten alle desinvesteringen zijn voltooid. De demonstranten benadrukken dat de onderhandelingen niet gaan over hun eisen, maar over de uitvoering daarvan. De UvA kan hier niet mee akkoord gaan. De redenen hiervoor zijn het feit dat onderzoekers en de medezeggenschap daarmee buitenspel gezet zouden worden, en de afwezigheid van betrokkenen vanwege Hemelvaart. De aanwezigheid van de politie in de buurt van de locatie van het gesprek tussen het CvB en de demonstranten zorgt voor wantrouwen bij de demonstranten.

Om 17.00 uur vraagt de politie of het gesprek met de demonstranten nog gaande is en om 17.10 uur eindigt het gesprek tussen het CvB en de demonstranten. Om 17.27 uur heeft de burgemeester contact met de UvA en wordt meegedeeld dat het overleg tussen de UvA en de actievoerders mislukt is. Het optreden van de politie is vervolgens om 17.33 uur gestart door over te gaan tot ontruiming van de blokkades op het Binnengasthuisterrein. De demonstratie is ontbonden op gezag van de burgemeester op basis van de Wet openbare manifestaties, ter bestrijding van wanordelijkheden.

Het CCT verplaatst zich om 17.15 uur naar de locatie Hogehilweg. Om 17.30 uur vindt een overleg plaats waarin de decanen bijgepraat worden over de situatie. Net als maandag blijft er een groep demonstranten achter die de confrontatie met de politie aangaat. Er wordt vanaf de gebouwen met verfbommen gegooid, de politie wordt met brandblussers bespoten en er worden stenen gegooid. Er wordt fysieke weerstand geboden tegen het opheffen van de barricades onder anderen door een persoon die de shovel van de politie beklimt. Alle aangehouden arrestanten maken deel uit van de groep die vanaf de barricades geweld tegen de politie gebruikt. Ook deze ontruiming is via AT5 live te volgen.

Rond 18.00 uur is de aangifte van de UvA afgerond en ondertekend. Om 18.30 uur zijn de grachten vrij en onder controle van de politie. Vervolgens betreedt de politie om 18.45 uur de Oudemanhuispoort en start om 19.00 uur de ontruiming van BG4, met uitzondering van het dak, dat om 19.15 uur wordt ontruimd. Op dat moment vindt ook een CCT-vergadering plaats waarin besproken wordt dat communicatie met de UvA-gemeenschap uitgestuurd moet worden en er voorbereid moet worden op bijeenkomsten met de UvA-gemeenschap; er wordt besloten dat alle UvA-gebouwen gesloten moeten worden tot maandag. Stichting Salvage wordt ingeschakeld voor herstelwerkzaamheden bij de Oudemanhuispoort en BG4.

Op andere locaties in Amsterdam, onder andere op het Rokin en in de Nieuwe Doelenstraat, ontstaan escalaties en worden demonstraties en acties door de politie ontbonden. Deze acties vormen geen onderdeel van de evaluatie.

Tegen 21.26 uur worden gebouwen BG4, BG5 en Oudemanhuispoort vrijgegeven door de politie. Om 21.30 uur vraagt de politie via de burgemeester aan het CvB om te wachten met het dichttimmeren van de panden totdat zij en de media beelden hebben gemaakt van de situatie. Later die avond, om 22.09 uur, meldt de burgemeester dat er een poging is gedaan om het Maagdenhuis binnen te komen. De UvA geeft aan dat er extra beveiligingsmaatregelen zijn genomen, zoals surveillance en een balk voor de deur, maar dat de beveiligers geen geweld mogen

gebruiken, wat de mogelijkheden om te handhaven beperkt. De burgemeester begrijpt dit, maar geeft aan dat de politie op dat moment geen capaciteit heeft om het gebouw te beveiligen.

2.5 Donderdag 9 mei 2024

In whatsapp-correspondentie van woensdagnacht om 00.39 uur geeft de burgemeester aan niet tevreden te zijn over het contact met de UvA. De burgemeester heeft moeite om het CvB te bereiken en er zijn veel personen om mee te schakelen. De driehoek was niet op de hoogte van een tweede gesprek met studenten dat gepland stond en dit heeft gezorgd voor onduidelijkheid. Daarnaast wordt ook een beslissing van het CvB weersproken door de veiligheidsorganisatie van de UvA, wat zorgt voor verwarring. De burgemeester dringt aan op het formuleren van een duidelijke lijn voor de komende weken. De UvA en de driehoek gaan hierover het gesprek aan in een Teamsmeeting op 9 mei.

Op donderdag 9 mei meldt de meldkamer om 10.00 uur dat de nacht rustig is verlopen. De UvA had zes surveillanten ingezet die in koppels rondliepen. In de whatsappgroep van het CCT wordt een bericht gestuurd dat er op 13 mei om 11.00 uur een demonstratie wordt verwacht op de Roeterseilandcampus. Vanaf 9 mei betreft het CvB een expert op het gebied van crisiscommunicatie. Om 11.00 uur vindt er een CCT-overleg plaats. In het overleg wordt besloten dat het Roeterseilandcampus-veld dichtgehouden wordt, waarbij de bruggen wel openblijven. Daarnaast wordt besloten om nog niet te beginnen met de herstelwerkzaamheden. Er worden verschillende maatregelen besproken om het primaire onderwijsproces op gang te houden en de externe communicatie rondom de gebeurtenissen strak te trekken. De uren hierna zijn relatief rustig verlopen.

Later die middag vindt er een gesprek plaats tussen het CvB en de driehoek, waarin gereflecteerd wordt op de afgelopen dagen. Ook het plan voor de komende dagen wordt besproken. Alle gebouwen zullen tot maandag dicht zijn. Daarnaast is extra bewaking ingeschakeld. De UvA is ervan op de hoogte dat er de komende dagen stakingen, walk-outs en andere activiteiten aangekondigd zijn.

Om 16.11 uur wordt er in de whatsappgroep van het CCT gemeld dat de politie sterke aanwijzingen heeft dat er om 18.00 uur een demonstratie zal plaatsvinden op het terrein van de Roeterseilandcampus met het risico op een bezetting van een gebouw. De politie bereidt zich hierop voor en zal helpen om de toegangsdeuren te beveiligen. Daarnaast is de politie extra waakzaam bij het Maagdenhuis, de Oudemanhuispoort en het Allard Pierson Museum vanwege de kwetsbaarheid van het vastgoed.

Om 16.30 uur volgt een nieuw CCT-overleg. Er wordt besproken dat de aangekondigde demonstratie toegestaan is, maar dat er bij vernieling, inbraak of bezetting direct aangifte volgt. Verder staan acties uit om contact op te nemen met externe partners en de media. Anderhalf uur later, om 18.00 uur, begint de demonstratie op de Roeterseilandcampus. Om 18.30 uur vindt nog een korte CCT-vergadering plaats voor de laatste afstemming rondom de communicatielijn. Rond die tijd vindt er in de whatsappgroep van het CCT berichtenwisseling plaats over de communicatielijn (raadsbrief) die de gemeente wil uitzetten rondom de demonstraties. In de whatsappgroep van het CCT wordt rond 19.00 uur gesproken over een demonstratie met vijfhonderd personen. Het vermoeden is dat een deel van de groep dezelfde personen zijn die de dagen ervoor de confrontatie opgezocht hebben met de politie. De ME is aanwezig bij de Roeterseilandcampus, de demonstratie verloopt daar op dat moment rustig.

Alle UvA-gebouwen in de binnenstad zijn gesloten. Rond 19.00 uur is het vermoeden dat de demonstranten richting de in verbouwing zijnde Universiteitsbibliotheek (UB) zullen gaan. Dit gebied wordt afgesloten en de deur van het Turfdraagsterpad wordt gesloten. Ondertussen groeit de demonstratie en rond 20.30 uur lopen de demonstranten richting het Spui. Rond die tijd is in het *NOS Journaal* het interview met de rector magnificus aangekondigd, later die avond in *Nieuwsuur*.

Rond 21.00 uur is de informatie van de politie dat het gebouw van het Allard Pierson Museum geen doelwit lijkt te zijn, maar lijkt het Maagdenhuis een logischer locatie voor een eventuele actie. De politie voert op dat moment charges uit op het Spui, waar de demonstranten een sit-in uitvoeren.

Om 21.30 uur wordt het interview met de rector magnificus uitgezonden door *Nieuwsuur*. In dit interview reageert de rector magnificus op de demonstraties en licht hij toe dat er gesprekken gevoerd worden met demonstranten. Hij benoemt dat een deel van de demonstranten tijdens de gesprekken gezichtsbedekking dragen. Dit krijgt in de media veel aandacht. De rector magnificus licht toe dat de universiteit niet kan voldoen aan de eis om de banden te verbreken met Israëlische instellingen. Het interview leidt tot reacties in sociale media en in andere media, waaronder *NRC*.

Om 21.40 uur roepen UvA-docenten op om de demonstratie te beëindigen met twee minuten stilte. Na deze oproep komt de demonstratie tot een einde.

2.6 Vrijdag 10 mei tot en met zondag 12 mei 2024

Op 10 mei is er om 9.00 uur een CCT-overleg. Er wordt afgesproken dat scenario's voor het sluiten van de universiteit verder worden uitgewerkt, evenals de veiligheidsaspecten van de aangekondigde walk-out van komende maandag. Ook wordt het bredere proces rondom samenwerking met derden verder uitgewerkt. Verder worden er afspraken gemaakt over wie er door het CCT geïnformeerd moeten worden, en hoe het CCT op de hoogte blijft. Het gaat om de afstemming met de gemeente, het informeren van decanen en de versterking van de communicatie, zo is in dit overleg besproken.

Uit een concept-bericht voor medewerkers van de UvA blijkt dat voor maandag 13 mei acties zijn aangekondigd in de vorm van een *national walk-out*. De actie houdt in dat studenten om 11.00 uur uit protest de collegezaal uit zullen lopen. In het concept-bericht roept het CvB op om de actie goed en veilig te laten verlopen door niet in het gebouw te blijven staan maar door te lopen naar buiten. Dit wordt onder meer via de schermen in de gebouwen gecommuniceerd. Ook wordt duidelijk gemaakt dat de studenten vrij zijn om al dan niet mee te doen, en dat het niet toegestaan is om een tentenkamp op te slaan of barricades op te werpen.

Het CvB ontvangt op 10 mei een brief van de Centrale Studentenraad (CSR). In de brief zegt de CSR diep geschokt te zijn door de gebeurtenissen op de campus, en het politiegeweld dat is gebruikt te veroordelen. De CSR steunt de eisen van de demonstranten en eist het aftreden van het CvB, met daarbij een publieke verontschuldiging voor het buitensporige geweld. Ze zeggen het vertrouwen in het CvB op, en in andere berichtgeving (o.a. in sociale media) is te zien dat ze vinden dat het CvB moet aftreden. De AUC-studentenraad steunt de motie van wantrouwen van de CSR in een brief van 16 mei. Ook de Facultaire Studentenraad Geesteswetenschappen (FSR FGw) stuurt op 16 mei een brief aan het CvB waarin zij het vertrouwen opzeggen in het CvB.

Op zaterdag 11 mei vindt er een CCT-overleg plaats. In het overleg gaat het onder andere over de beeldvorming in de media en ontwikkelingen rondom stakeholders intern en extern, zoals de NCTV en Universiteiten van Nederland. Sommige stakeholders hebben meningen over hoe de UvA had moeten of zou moeten handelen. Daarnaast gaat het over de aangekondigde walk-out van maandag 13 mei. Besloten wordt dat er geen kampement wordt toegestaan op UvA-grond, omdat de veiligheid niet gegarandeerd kan worden. Alle gebouwen van de UvA zullen maandag wel opengaan.

De UvA werkt aan een reactie op de eisen van demonstranten. Aan de eerste eis is de UvA tegemoetgekomen op maandag. Wat betreft de tweede en derde eis, om samenwerkingen te verbreken, geeft de UvA aan zich al eerder te hebben uitgesproken en is de UvA van mening dat de lijnen naar Israëlische wetenschappers open moeten blijven in het kader van *science diplomacy*. Er wordt wel bezien of het samenwerkingskader beter toegespitst kan worden zodat het bruikbaar is voor nieuwe samenwerkingen. Het voornemen is om dit op korte termijn te doen.

Op zondag 12 mei vindt er een CCT-overleg plaats. Er wordt aandacht besteed aan een geplande walk-out op maandag 13 mei, waarbij de beveiliging en communicatie worden afgestemd om een

vreedzaam verloop te garanderen. De UvA staat in contact met een van de organisatoren van de walk-out, waardoor het programma en de verdere opzet duidelijk zijn. Er is zorg over de publieke beeldvorming rond het praten met gemaskerde demonstranten. Er wordt ingezet op crisiscommunicatie om dit beeld te nuanceren. Er wordt ook besproken dat er voor 15/16 mei landelijke pro-Palestina-acties bij universiteiten zijn aangekondigd.

2.7 Maandag 13 mei 2024

Op 13 mei is er om 9.00 uur een CCT-overleg. Hierin wordt onder andere besloten dat de deuren aan de grachtzijde van Roeterseiland worden gesloten bij onrustig verloop van de demonstratie. Verder komt een afwegingskader ter sprake voor sluiting van gebouwen en inschakeling van de politie. Signalen van andere UvA-campussen worden gemonitord. Op deze dag vindt de vooraf aangemelde walk-out plaats.

Op 13 mei 2024 eindigt de walk-outdemonstratie om 12.30 uur; de geluidsinstallatie die door demonstranten gebruikt werd, is afgebroken. Om 13.00 uur is er weer een CCT-overleg, waarin wordt gesproken over het rustige verloop van de demonstratie. Tussen 12.30 uur en 13.15 uur gaat de demonstratie door met gebruik van megafoons. Om 13.15 uur trekt een groep demonstranten de hal van Roeterseilandcampus ABCD binnen en vijf minuten later, om 13.20 uur, verschijnt een groep gemaskerde demonstranten die door de Roeterseilandcampus gaat en vernielingen aanricht. Om 13.21 uur betreedt deze groep gemaskerde personen het trappenhuis en ze verspreiden zich binnen enkele minuten naar de vijfde, zesde en zevende verdieping. Om 13.23 uur wordt besloten om de zesde verdieping van Roeterseilandcampus BC&D te ontruimen en om 13.25 uur begint de ontruiming van de overige delen van het gebouw.

Om 13.39 uur is er contact met de gemeente. De gemeente vraagt of de demonstranten eerst kunnen worden benaderd, bijvoorbeeld via de omroepinstallatie, met het verzoek om vrijwillig te vertrekken. Om 13.45 uur wordt een ingelast CCT-overleg gehouden. Rond dezelfde tijd, om 13.46 uur, claimt de groep 'Amsterdam Encampment' een nieuwe bezetting via Instagram. Om 13.50 uur wordt tijdens het CCT-overleg besloten om alle gebouwen op Roeterseilandcampus te ontruimen in verband met risico's van een te grote mensenmassa op 'de Brug'. Er wordt besloten om dit te laten omroepen via de installaties. De politie wordt geïnformeerd dat er aangifte zal worden gedaan; ook de locoburgemeester wordt geïnformeerd. Verder wordt er een noodnummer gedeeld (via narrowcasting en sociale media) voor mensen die zich onveilig voelen.

Om 14.09 uur krijgt het CvB een uitnodiging van de vertegenwoordigers van de actievoerders om de onderhandelingen voort te zetten met studenten en medewerkers. De actievoerders vragen de UvA om eerder aangehaalde documenten vooraf met hen te delen, waaronder UvA's actuele *ethical framework for engaging with third parties*. Ook willen ze openbare betrokkenheid van de UvA bespreken rondom het hanteren van ethisch beleid dat geloofwaardig en verifieerbaar zowel academische instellingen als investerings- en inkoopbedrijven uitsluit die betrokken zijn bij ernstige schendingen van het internationaal recht, zoals langdurige bezetting, apartheid, vervolging, kolonisatie, discriminatie en genocide, met concrete stappen en publieke monitoring. De UvA gaat alleen met de actievoerders in gesprek om het UvA-proces toe te lichten, zonder te onderhandelen over de eisen.

Om 14.10 uur worden papieren uit de ramen van 'de Brug' gegooid. Om 14.46 uur worden diverse nooduitgangen en de ingang van Roeterseilandcampus A geblokkeerd.

Om 14.45 uur vindt op initiatief van een decaan van de UvA een gesprek plaats tussen leden van het CCT en twee docenten die de demonstratie in de ochtend organiseerden. Om 15.04 uur doet de UvA telefonisch formeel aangifte bij de officier van justitie. Kort daarna, om 15.25 uur, volgt er weer een CCT-overleg. De lijn blijft dat bezetting en kampement niet toegestaan zijn. Aan de groep docenten wordt meegedeeld dat de politieactie die nu wordt ingezet, op eigen initiatief van de politie is gestart vanwege de veiligheidssituatie en het geweld, en niet vanwege de aangifte van de UvA. De locoburgemeester wordt op de hoogte gesteld van het verloop van de demonstratie.

Om 15.42 uur vordert de UvA drie keer dat de demonstranten vertrekken. Vlak daarna komt een bericht van de locoburgemeester binnen met het verzoek om toch te kijken of door een gesprek de bezetting beëindigd kan worden. In de whatsappgroep van het CCT bespreken de leden dat ze al eerder hadden aangegeven dat dit voor hen geen optie is. Rond 15.55 uur verlaten de demonstranten het gebouw.

Rond 16.09 uur wordt de communicatielijn naar de locoburgemeester gestuurd. De strekking hiervan is als volgt: De demonstratie in de ochtend verliep vreedzaam en bood ruimte voor verdere dialoog. Na afloop veranderde de situatie snel, toen gemaskerde mannen de gebouwen binnendrongen en vernielingen aanrichtten. Voor de UvA is dit onacceptabel. De eisen van de bezetters, zoals het opzetten van een kampement of het verbreken van alle banden met Israël, zijn voor de UvA onaanvaardbaar. De UvA staat geen bezettingen en overnachtingen toe, en gesprekken over samenwerking met externe partijen worden binnen de UvA op democratische wijze gevoerd. De UvA wil graag op een ander moment praten over het ethische beleid, maar niet onder druk van een bezetting.

Om 17.00 uur volgt er nog een CCT-overleg. Het CCT besluit dat de media het gebouw in mogen onder begeleiding van de politie en twee UvA-functionarissen.

Uiteindelijk betreedt de ME om 18.30 uur het gebouw nadat de politie drie keer heeft gevorderd. Rond 19.30 uur vindt de laatste CCT-vergadering van die dag plaats, waarin wordt besloten dat de UvA twee dagen gesloten blijft en in principe al het onderwijs stilvalt, behalve voor de studies tandheelkunde en geneeskunde. Omdat oraties en promoties wel doorgaan, wordt daarvoor extra beveiliging geregeld. Ook gaat men op zoek naar geschikte partijen die nazorg voor studenten en medewerkers kunnen verzorgen.

2.8 Periode volgend op de protesten

Op 14 mei vindt er een CCT-overleg plaats, om 9.00 uur. Tijdens het overleg wordt onder andere besproken dat er vragen zijn, zoals waarom de beveiliging niet ingreep bij gewelddadigheden van mensen in zwarte pakken. Deze vragen worden van antwoord voorzien. Daarnaast besluit het CCT dat toetsen op externe locaties kunnen doorgaan. Tentamens in UvA-gebouwen worden zoveel mogelijk omgeroosterd naar externe locaties. Er wordt besloten om tot het eind van het onderwijsblok over te stappen op online onderwijs in verband met veiligheidsrisico's.

Op 15 mei is er contact tussen de locoburgemeester en de UvA in verband met de communicatie over het al dan niet heropenen van de gebouwen. De locoburgemeester merkt op zich wat zorgen te maken om het bericht dat om 10.00 uur uit zou gaan over het heropenen van de gebouwen. Hierover is afgestemd en de boodschap is: in principe weer open, tenzij de veiligheid in het gedrang komt.

Op 16 mei is in de vroege ochtend het gebouw van de UvA op de Nieuwe Achtergracht 166 beklad met rode verf en teksten. Er is aangifte gedaan en camerabeelden zijn gedeeld met de politie. Ook ontvangt het CvB een motie van wantrouwen van de CSR. Op diezelfde dag ontvangt het CvB een mail van de studentenraad van het AUC die deze motie ondersteunt.

Op 16 mei vindt er om 8.30 uur een CCT-overleg plaats. De gebouwen van de universiteit zijn weer geopend. Er wordt gesproken over de bekladde deuren van de Roeterseilandcampus. Er is extra surveillance die rondloopt op de campus om verdere plannen voor die dag te voorkomen. In de middag vindt er een middagsessie van het CvB met de NCTV plaats over de veiligheid en beveiliging van de campus met politie en het OM. In dit overleg wil de UvA ook spreken over de verschillen in oordelen van de driehoeken in verschillende universiteitssteden waar ook protesten spelen. Er is verder een actie op 16 mei aangekondigd. Er is nog geen beeld van de tijd of locatie. Het CCT bespreekt dat ze enkel kunnen monitoren, niet voorkomen.

Op 17 mei vindt er om 17.00 uur een CCT-overleg plaats, ingegeven door een nieuw incident, namelijk een protestactie in de vorm van een encampment. Uit het CCT-verslag blijkt dat er om 15.56 uur dertig gemaskeerde personen de binnenplaats van de Oudemanhuispoort in lopen. Ze

lopen verder ook snel naar binnen, waarna ze schreeuwend door het pand gaan. De meldkamer wordt van meerdere kanten gebeld; het incident is direct gemeld bij de politie. Door de decaan is een DCT gestart. Op de achtergrond leidt de BHV mensen langzaam het pand uit en de achterdeuren zijn meteen dichtgedaan. De meldkamer verzoekt omliggende panden te sluiten en rustig te evacueren.

De driehoek dringt aan op aangifte vanwege erfvrede-/huisvredebreuk door gemaskerde personen. In het CCT wordt afgesproken om snel een bericht te maken met wat er is gebeurd en waarom de stappen zijn gezet.

Volgens de demonstranten was het doel om alleen het kamp op te zetten in het hofje, niet om het gebouw binnen te gaan. Volgens de demonstranten waren de studenten vreedzaam en waren het bestuur en de politie wederom agressief en repressief. In correspondentie wordt beweerd dat studenten (en medewerkers) gefilmd, geslagen en gepeppersprayd zijn door politie.

Uit het CCT-verslag van 18.30 uur blijkt dat de demonstranten uiteindelijk collectief vrijwillig zijn vertrokken; om die reden is er geen aangifte gedaan. De politie was snel ter plaatse omdat ze al onderweg waren naar een ander protest. Naar aanleiding van deze actie zijn de panden APM, ASP, Roeterseilandcampus H, UB en Bouwplek J/K gesloten tot en met maandag. Er is een extra check nodig binnen de driehoek voordat de reactie van de UvA gecommuniceerd kan worden. Deze check gaat over de vraag of de reactie binnen proportie is, aangezien er geen aangifte is gedaan en niet is gevorderd.

In het CCT-overleg van 20.15 uur wordt een specifiekere strategie per pand opgezet met betrekking tot de zaterdag. Binnen een faculteit groeit de woede tegen de demonstranten; er wordt intern aan gewerkt om daar escalatie te voorkomen.

Op zaterdag 18 mei vindt er een CCT-overleg plaats. In het omgevingsbeeld komt naar voren dat de CREA-receptie is bedreigd. Tijdens het overleg wordt gesproken over het inzetten op een 'vredesinitiatief' om de interne verharding tegen te gaan. Er staan gesprekken tussen de UvA en bepaalde groepen op twee faculteiten gepland. Andere universiteiten trekken voornamelijk nog dezelfde lijn en vinden dat samenwerking zo lang mogelijk moet blijven bestaan. De indruk is inmiddels dat demonstranten centraal georganiseerd zijn, gericht op hoofdstedelijke instellingen.

Er wordt besloten dat er geen grondslag is om de panden langer gesloten te houden, aangezien het op dat moment rustig is. Daarnaast wordt de dialoog over het kader opgestart. Faculteiten zijn bezig met de voorbereiding daarvan en voeren gesprekken op allerlei niveaus. De gesprekken worden waarschijnlijk gespreid in planning, om goede beveiliging te garanderen. Verder wordt benadrukt dat gesprekken moeten doorgaan, ook als er acties zijn.

In het CCT-overleg van maandag 20 mei om 18.30 uur wordt besproken dat er op dat moment geen acties zijn die reactie vereisen. Dus is de conclusie om vooralsnog de panden open te houden. Er wordt ook gesproken over een organisatieaanpak voor de situatie, zodat het CCT kan afschalen en de acties in de reguliere organisatie opgepakt kunnen worden. Er wordt vermeld dat communicatie acuut aandacht nodig heeft, omdat er weinig mensen zijn die zich hiermee kunnen bezighouden. Deze organisatieaanpak zal een dag later in de stafvergadering terugkomen.

Op vrijdag 7 juni is het Maagdenhuis, ook in de vroege ochtend, beklad met rode verf. Bij de hoofdingang wordt een brandblusser aangetroffen met daarin rode verf. Deze is door de politie in beslag genomen. Van dit incident heeft de UvA op 13 juni aangifte gedaan bij de politie.

Na afloop van de demonstraties is er in verschillende media aandacht voor de schade en de kosten van de vernielingen in UvA-gebouwen. De UvA schat de totale kosten van de schade op € 4,1 miljoen en publiceert een gespecificeerde opbouw van bedragen op 6 november 2024 op de eigen website.

HOOFDSTUK 3

Analyse

3.1 De context van de UvA

De besturing van de Nederlandse universiteiten is op hoofdlijnen vastgelegd in de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW). Daarin is onder andere bepaald dat onderwijs en onderzoek plaatsvinden in faculteiten die worden geleid door een decaan. Decanen hebben enkele in de WHW vastgelegde bevoegdheden. Het College van Bestuur bestaat in de regel uit drie leden (voorzitter, rector magnificus en derde lid/vicevoorzitter). Het CvB is het bevoegd gezag en bepaalt de middelenverdeling. Studenten en medewerkers kunnen medezeggenschap uitoefenen via de studentenraad en ondernemingsraad.

De UvA telt zeven faculteiten, waarvan één faculteit (tandheelkunde) samen met de Vrije Universiteit en op locatie van de VU. Het Amsterdam University College dat gezamenlijk door UvA en VU wordt bestuurd, bevindt zich binnen de FNWI (Faculteit der Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica) en op terrein van de UvA.

De UvA is een van de grootste universiteiten in Nederland (met circa 42.000 studenten, waaronder een groot aantal internationale studenten, 6.000 medewerkers en 3.000 promovendi) en heeft mede om die reden de besturing zodanig ingericht dat CvB en decanen samen de universiteit besturen, behoudens de (wettelijke) bevoegdheden die bij het betreffende gremium behoren. De UvA heeft een decentraal karakter, waarin verantwoordelijkheden diep in de organisatie zijn belegd en veel reguliere besturingslijnen via de faculteiten lopen.

Het komt binnen de UvA vaker voor dat maatschappelijke discussies actief worden gevoerd via debatten en soms ook protestacties, en dat daar ook ruimte voor is. In het verleden is de UvA vaker onderwerp geweest van protesten en zijn er ook bezettingen geweest, meer dan bij andere universiteiten het geval is.

Beschrijving crisisorganisatie

Om voorbereid te zijn op calamiteiten, incidenten en crises waardoor de veilige leer- en werkomgeving van de UvA in het geding komt, heeft de UvA een crisisorganisatie ingericht. De vormgeving en inrichting van de crisisorganisatie volgt de besturingsfilosofie waarin veel verantwoordelijkheden op het niveau van de faculteiten zijn belegd. De werkwijze van de crisisorganisatie is vastgelegd in de Crisiswijzer. Hierin is een crisisorganisatie beschreven die bestaat uit een Decentraal Crisisteam² (DCT) en een Centraal Crisisteam (CCT), die afhankelijk van de situatie geactiveerd kunnen worden. Het DCT is bedoeld voor situaties die zich beperken tot een enkele faculteit of locatie, het CCT is bedoeld voor situaties die direct meerdere of alle faculteiten raken. Het CCT bestaat uit vier kernleden: de voorzitter van het CvB, de Secretaris van de Universiteit, het hoofd Bureau Communicatie en het hoofd Integrale Veiligheid. Zowel het CCT als het DCT werken in een crisissituatie los van de bestaande hiërarchische lijnen. In de bijlage van de Crisiswijzer is een beknopt protocol opgenomen voor bezetting en blokkades, waarin aandacht is voor de afstemming met de politie en de burgemeester, en voor specifieke aandachtspunten bij de

---

locaties waar een bezetting of blokkade kan voorkomen, waaronder locaties waar een bezetting tot aanmerkelijke schade kan leiden.

---

² In de Crisiswijzer wordt de term 'Decentraal Coördinatieteam' gebruikt. Met 'Decentraal Crisisteam' en 'Decentraal Coördinatieteam' bedoelen wij hetzelfde team.

In de aanpak van de meiprotesten is omdat de situatie de hele universiteit betrof, een CCT ingericht. De samenstelling van dit crisisteam is na de start met de vier genoemde functionarissen tijdens de crisissituatie op verschillende momenten situationeel aangepast, waardoor een wisselende samenstelling ontstond. In paragraaf 3.3 is de analyse opgenomen van verschillende aspecten van de crisisorganisatie zoals die in de praktijk tijdens de meiprotesten heeft gefunctioneerd.

3.2 Voorafgaand aan protesten

In de UvA-gemeenschap zijn voorafgaand aan de protesten in mei 2024 bij studenten en medewerkers veel emoties zichtbaar rondom de gebeurtenissen in Israël en Palestina. Deze emoties worden op verschillende manieren geuit, zoals via brieven aan het CvB en kleine en grotere protestacties van studenten bij het AUC en verschillende UvA-faculteiten. Een deel van de UvA-gemeenschap is op een zeer persoonlijke manier betrokken bij het thema, bijvoorbeeld vanwege familie in het conflictgebied of vanwege sterke persoonlijke betrokkenheid bij een van de partijen in het conflict. Net als in de Nederlandse samenleving is er boosheid over het conflict, ook zonder persoonlijke betrokkenheid. Ook is verdeeldheid zichtbaar, zowel in de samenleving als in de UvA-gemeenschap. Waar een deel van de mensen sterke sympathie voelt voor de Palestijnen, is een ander deel bezorgd om het toenemende antisemitisme. In vergelijking met andere demonstraties, bijvoorbeeld rondom fossiele brandstoffen, is de persoonlijke betrokkenheid bij het thema Israël-Palestina groter, en is er meer sprake van verdeeldheid in de UvA-gemeenschap die ook duidelijker zichtbaar is geworden. Bepaalde groepen mensen staan ideologisch tegenover elkaar in een gepolariseerd maatschappelijk debat.

Het CvB reageert op 26 oktober 2023 op de situatie in Israël en Palestina door een bericht op de website. Toch vindt een deel van de studenten en medewerkers dat het CvB na escalatie van het conflict in Israël en Palestina geen duidelijk standpunt inneemt, terwijl het CvB eerder wel een statement uitbracht over de oorlog in Oekraïne. Door de gevoeligheid van het onderwerp en druk vanuit verschillende partijen is er terughoudendheid om te oordelen over dit conflict en daarmee groepen voor het hoofd te stoten; wel heeft het CvB zich uitgesproken, zoals hierboven opgemerkt.

Voorafgaand aan de meiprotesten kiest de UvA ervoor om vanuit een decentrale aanpak maatregelen te nemen rondom de kleinere protestacties. Het thema is onderwerp van gesprek binnen het bestuur van de UvA, maar in de communicatie naar de eigen gemeenschap doet het CvB beperkt uitspraken. Het CvB is terughoudend met het reageren op brieven en het geven van statements, vanwege de gevoeligheid van het thema en het streven om uit te stralen dat er aan de UvA plaats is voor iedereen, zonder een kant te kiezen in het maatschappelijk debat. Mede door deze terughoudendheid ontstaat bij een deel van de UvA-gemeenschap het gevoel dat er geen oog is voor zorgen van studenten en medewerkers, en dat het CvB hen niet hoort. In de communicatie vanuit het CvB ervaart een deel van de studenten en medewerkers een gebrek aan compassie en begrip voor hun zorgen en emoties.

In de Verenigde Staten zetten studenten in april 2024 kampementen op bij hun universiteit en voeren zij actie om aandacht te vragen voor de situatie in Gaza. Dit type protest lijkt sterk op de meiprotesten die zich later voordoen bij de UvA, en lijkt een voorbeeld geweest te zijn voor de demonstranten.

Gegeven de boosheid bij een deel van de UvA-gemeenschap en de voorbeelden van protesten op campussen in de Verenigde Staten, was een strategische aanpak vanuit centrale regie en met een helder standpunt in de fase voorafgaand aan de meiprotesten passend geweest. Het CvB heeft achteraf gezien de weerslag van de situatie in het Midden-Oosten op de UvA onderschat, terwijl er wel aanwijzingen waren voor grootschalige protesten.

3.3 Functioneren van de crisisorganisatie

Besluitvorming

Vanaf het begin van de meiprotesten is het CCT geactiveerd om de aanpak van de protesten te leiden. Binnen de crisisorganisatie was de lijn van leiding en coördinatie in de praktijk niet helder en wisselde die ook.

Binnen de besturingsfilosofie van de UvA past een decentrale aanpak waar dat kan en wordt de visie van decanen gehoord en meegewogen in de besluitvorming. Hoewel de betrokkenheid van decanen in de te maken afwegingen binnen de crisisorganisatie positief is vanwege het verkregen draagvlak, leidt het betrekken van meer mensen bij besluitvorming tot meer discussies en langere doorlooptijd om te komen tot besluiten. Dat is met name relevant in een situatie waarin de crisis omvangrijk is en betrokkenen in de crisisorganisatie niet gezamenlijk goed geoefend zijn. In een crisissituatie kan dat complicerend werken vanwege de tijdsdruk en het zoeken van gezamenlijkheid. Omdat de voorzitter van het CvB bij het begin van de crisis op terugreis van vakantie was en vanwege de heftigheid van de situatie, besloten de vice-voorzitter en de rector magnificus gezamenlijk de rol van beslisser op zich te nemen. Hoewel vanuit het oogpunt van de ernst van de situatie waarvoor het CvB zich zag gesteld, ontstond zo wel een minder heldere lijn in de rolverdeling binnen het CvB, zowel in de interne besluitvorming als in de externe woordvoering. In de reguliere werkwijze om te komen tot besluitvorming, is het betrekken van meerdere mensen gebruikelijk binnen de UvA. Tijdens een crisis werkt deze werkwijze echter vertragend en leidt het tot onduidelijkheid over de genomen besluiten. Een crisis vraagt om een ander type leiderschap en gedrag dan reguliere situaties, namelijk leiderschap vanuit de rol van 'beslisser' in het crisisteam. Deze rol was in de eerste dagen in het crisisteam onduidelijk belegd.

Het crisisteam werkte met whatsapp om informatie uit te wisselen en om besluiten te nemen. Naast de vaste leden van het crisisteam werden wisselende andere personen toegevoegd, bijvoorbeeld omdat een situatie zich bij een faculteit afspeelde of omdat er specifieke expertise nodig was. Hoewel dit gezien de urgentie en de behoefte om snel informatie uit te wisselen in deze situatie van belang was, werkte de wisseling van deelnemers verwarrend en zorgde het voor onduidelijkheid. Niet iedereen beschikte over dezelfde informatie; ook liepen in de whatsappberichten meningen, beeldvorming en besluiten door elkaar, en werden geen conclusies over de besluiten gemarkeerd. Het medium is snel en handig voor het delen van informatie en beelden, maar minder geschikt voor besluitvorming. In een latere fase van de crisis zijn op basis van de opgebouwde ervaringen werkwijzes aangepast.

Informatiemanagement

Het delen van informatie over de situatie binnen de crisisorganisatie van de UvA gebeurde op verschillende manieren, met name telefonisch en via whatsapp. Het informatiemanagement was tijdens de meiprotesten niet gestroomlijnd ingericht.

In de whatsappgroep wisselden de deelnemers regelmatig, op basis van hun betrokkenheid bij situaties; mensen werden toegevoegd of weer verwijderd uit de groep. Daardoor was het meer een informatiemedium geworden dan een middel om met een beperkt aantal personen tot heldere besluitvorming te komen. Leden van het CCT deelden beelden en meningen, maar discussies werden niet altijd afgehecht in whatsapp, mede omdat door het wisselende deelnemersbestand niet iedereen over dezelfde informatie beschikte. Dit leidt tot onduidelijkheid over afwegingen en besluitvorming als gevolg daarvan.

De verslaglegging van de CCT-overleggen beperkt zich in de eerste dagen van de protesten tot korte actielijstjes. De vastlegging van de beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming is daarmee onvoldoende, wat informatiedeling met mensen die niet aanwezig zijn in het overleg bemoeilijkt, en waardoor teruggrijpen op eerdere afwegingen en een consistente lijn aanhouden moeilijker gaat. De structuur van beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming ('BOB') waar crisisteams gebruik van kunnen maken om houvast te bieden en te komen tot afgewogen besluiten onder druk, is in de eerste dagen van de protesten niet terug te zien in de verslaglegging.

In het CCT is geen specifieke rol aangewezen voor het informatiemanagement. Wel werd het beeld vanuit sociale media en media in een omgevingsanalyse samengebracht, en vormde input voor het CCT.

Aflossing

Inzet in een crisisteam vergt grote inspanning van betrokkenen. Tijdens de meiprotesten is de inzet van betrokkenen langdurig en intensief. Een doordacht en vooraf afgesproken aflossingsschema ontbrak in de eerste twee weken. Wel werden incidenteel mensen vervangen, om persoonlijke redenen of vanwege andere verplichtingen. In de periode na de eerste twee weken is de aflossing verbeterd.

Gesprekken met demonstranten

Het CvB onderneemt verschillende pogingen om in gesprek te gaan met demonstranten. Hoewel de groep demonstranten niet alleen bestaat uit studenten en medewerkers van de universiteit, zijn er wel contacten met studenten en medewerkers die deelnemen aan de demonstraties. De eisen van de studenten waren stellig, en het inhoudelijke standpunt van het CvB was dat er niet aan de eisen voldaan kon worden. Dit zorgde ervoor dat demonstranten en CvB tegenover elkaar kwamen te staan en er weinig ruimte was om tot toenadering te komen. In de gesprekken met demonstranten is het CvB er niet in geslaagd om een verbinding te herstellen vanuit relatie of proces, omdat de focus van de demonstranten en ook van het CvB op de inhoud van de eisen lag. Een insteek in de gesprekken vanuit empathie, emoties tonen en zorgen begrijpen helpt in de regel, maar die was weinig zichtbaar vanuit het CvB, en mede daarom voerden demonstranten de druk op.

3.4 Crisiscommunicatie

De gevoeligheid van het thema Israël-Palestina werkt op zinsniveau door, wat in communicatie vraagt om grote sensitiviteit en zorgvuldigheid. De grote media-aandacht voor de protesten zorgde ervoor dat de crisiscommunicatie een belangrijk onderdeel in de crisisaanpak was tijdens de meiprotesten. Voor de capaciteit van de communicatie (zowel in expertise als in omvang) was – achteraf bezien – onvoldoende geredeneerd vanuit de escalatie van de situatie. De oorzaak daarvan lag in verschillende omstandigheden: vakantie van communicatiemedewerkers, persoonlijke betrokkenheid bij het thema, en effecten van de inzet van extern betrokken communicatiespecialisten die anders uitpakten dan verwacht. De inzet die vanuit Communicatie nodig was, was groot, evenals de aandacht die nodig was voor communicatie, vanwege de gevoeligheid van het onderwerp, de media-aandacht en de omvang en duur van de protesten.

Externe crisiscommunicatie

Vanuit het CvB zijn gedurende de dagen met protesten verschillende malen berichten geplaatst op de website, waarin het CvB reageert op de protesten. Er was in de externe communicatie niet één gezicht naar buiten, waardoor de communicatieboodschap vanuit de UvA niet op een eenduidige wijze naar buiten is gebracht voor het brede publiek. Verschillende personen deden verschillende externe communicatie-uitingen met verschillende accenten.

Het interview in *Nieuwsuur* was een van de grote media-optredens vanuit het UvA-bestuur. Dit interview was tegelijkertijd een belangrijk moment waarop de UvA-gemeenschap werd geïnformeerd. Dit interview werd niet goed ontvangen, mede omdat de uitstraling in het gesprek niet paste bij de boodschap. De media namen het punt dat het CvB gesproken had met gemaskerde personen als belangrijkste nieuws over uit dit media-optreden, waardoor de rest van de communicatieboodschap niet goed naar voren kwam. Daarnaast was het interview in *Nieuwsuur* een media-optreden op de nationale televisie, voor een breed publiek waar sterke polarisatie op het onderwerp Israël-Palestina speelde. De impact hiervan leek vooraf niet juist te zijn ingeschat.

Interne communicatie

Interne communicatie gebeurde te weinig en te laat. De brede UvA-gemeenschap werd beperkt op de hoogte gehouden van gebeurtenissen door de UvA zelf. Medewerkers en studenten werden

eerder via externe media geïnformeerd, waardoor de UvA niet een eigen geluid heeft kunnen laten horen. Van de protesten deden meerdere media live verslag; daardoor was het niet mogelijk om als UvA sneller te communiceren dan dat de gebeurtenissen in de media uitgezonden werden. Toch was de communicatie vanuit het bestuur lange tijd niet zichtbaar en beperkt, waardoor medewerkers en studenten geen visie en toelichting vanuit het CvB kregen. In deze evaluatie is uit gevoerde gesprekken gebleken dat interne communicatie door medewerkers en studenten als onvoldoende is ervaren.

3.5 Verhouding met de lokale driehoek

Omdat de lokale driehoek (burgemeester, Openbaar Ministerie en politie) gaat over de inzet van de politie in de openbare ruimte, is een nauwe afstemming tussen het bestuur van de UvA en de lokale driehoek belangrijk bij grootschalige protesten die ook een effect hebben op openbare orde en veiligheid. Hoewel de politie en de gemeente daarin een eigen afweging maken, ligt het voor de hand dat politie, gemeente en UvA vanuit hun eigen verantwoordelijkheid elkaar blijven informeren, zowel voor- als achteraf. Dat gebeurde ook, maar minder systematisch en soms ook wat rommelig.

Uit deze evaluatie blijkt tussen de driehoek en de UvA onderling regelmatig contact is geweest. Open verhoudingen en elkaar tijdig en goed informeren waren niet vanzelfsprekend in het contact tussen de UvA en de driehoek, waardoor afstemming over concrete situaties werd bemoeilijkt. Het contact met de gemeente en de politie liep via verschillende betrokkenen vanuit de UvA en richting verschillende betrokkenen bij de gemeente. De burgemeester uitte via whatsapp dat zij moeite had om het CvB te bereiken, en de contactpersoon vanuit de UvA voor de burgemeester wisselde.

Een deel van de demonstranten verweet het CvB de inzet van de politie, hoewel de burgemeester op het gebied van openbare orde de politie aanstuurt en de UvA daarover geen zeggenschap heeft. De politie en de burgemeester hebben wat de openbare ruimte betreft een eigen verantwoordelijkheid, waar de UvA geen rol in heeft. Het politieoptreden op 6 mei 2024 heeft emoties bij demonstranten versterkt, en is voor de demonstranten een belangrijke reden geweest om op 7 mei 2024 opnieuw te demonstreren.

Dat de UvA aangifte heeft gedaan van vernielingen waardoor de politie de afweging heeft gemaakt bezettingen te beëindigen op het eigen terrein van de UvA, is de UvA verweten. Tegelijkertijd heeft de UvA ook de verantwoordelijkheid voor een veilig werk- en studieklimaat voor medewerkers en studenten, en mag van de UvA worden verwacht dat de uit publieke middelen gefinancierde gebouwen en inventaris worden beschermd. De UvA is in geen enkel geval verantwoordelijk voor de wijze waarop de politie-inzet plaatsvindt.

Bij het tweede gesprek tussen het CvB en de demonstranten, op 8 mei 2024, had de aanwezigheid van ME-busjes en ander materieel van de politie bij de locatie van het gesprek een negatief effect op het vertrouwen van de demonstranten in het CvB. De aanwezigheid van politie was begrijpelijk vanuit het perspectief van voorbereiding op de mogelijkheid van ontruimen, maar bij de demonstranten leefde het gevoel dat de uitkomst van het gesprek bij voorbaat al vaststond, terwijl het gesprek nog liep. Het CvB heeft op dat moment dit effect van de politieaanwezigheid op het gesprek onderschat. De UvA is er niet in geslaagd om deze samenloop van omstandigheden te voorkomen in overleg met politie en gemeente.

3.6 Impact op personen

De situatie waarop dit onderzoek betrekking heeft, heeft een impact gehad op studenten en medewerkers van de UvA op verschillende manieren, bijvoorbeeld doordat zij te maken kregen met politieoptreden, of doordat zij juist de universiteit meden vanuit angst, omdat ze te maken kregen met effecten op hun onderwijs of onderzoek. De gebeurtenissen zijn in de publiciteit breed uitgemeten, waarbij ook veel commentaren zijn geuit, ook negatieve. Ook volgden ontwikkelingen elkaar in hoog tempo op en vroeg dit snelle besluitvorming en actie, vaak onder druk van de

media. Het binnen deze context effectief kunnen opereren vergde mede daardoor veel van directbetrokkenen bij de UvA.

In deze evaluatie is aangegeven dat de betrokkenen in de crisisorganisatie met grote inzet en betrokkenheid hebben gewerkt aan het oplossen van de problemen waar zij voor gesteld stonden. In een enkele situatie waren er persoonlijke afwegingen waardoor taken door anderen werden overgenomen. Er is door demonstranten maar ook door anderen grote druk uitgeoefend op personen; het vraagt veel van betrokkenen om daarmee om te gaan. De situatie heeft ook geleid tot persoonlijke impact voor betrokkenen en hun directe omgeving. Tijdens de gebeurtenissen en kort daarna is daarvoor aandacht geweest. Collega's hebben werk overgenomen van directbetrokkenen in het crisisteam. Het CvB heeft waardering uitgesproken, er zijn attenties verzonden en er is voor directbetrokkenen een gespecialiseerd bureau ingeschakeld dat met betrokken personen gesprekken heeft gevoerd. Ook is er vanuit collega's en vanuit de Raad van Toezicht aandacht voor geweest.

Tijdens de crisisperiode zijn er ook gesprekken gevoerd met personen die demonstreerden waarbij ruimte is gegeven aan hun emoties; ook met mensen die overlast hebben ervaren is gesproken. Na afloop van de crisissituatie zijn luistergesprekken met externe en interne betrokkenen gevoerd die goed zijn ontvangen. Deze genomen maatregelen en uitgevoerde acties zijn behulpzaam geweest in het vervolgproces, waarin de crisisorganisatie werd afgeschaald en het onderwijs en onderzoek weer kon worden uitgevoerd zoals in de periode ervoor.

3.7 Nafase

Hoewel op basis van feitelijke omstandigheden duidelijk is geworden dat na 20 mei de crisis ten einde leek en de UvA weer openging, is het einde van de crisis op dat moment niet duidelijk door de UvA gemarkeerd. De crisisorganisatie is wel afgeschaald en personen in het crisisteam gingen weer hun reguliere werkzaamheden uitvoeren, maar de crisisorganisatie als zodanig is niet op een herkenbaar moment afgeschaald. Het goed en helder markeren van het einde van de crisissituatie en crisisorganisatie is van belang – in de eerste plaats vanwege het signaal dat ervan uitgaat naar de organisatie, maar ook omdat binnen een crisissituatie andere bevoegdheden en een andere besluitvormingsstructuur van toepassing zijn.

De nazorg heeft op faculteits- en afdelingsniveau vorm gekregen, passend bij de bestuurscultuur van de UvA. Er zijn veel verschillende aanpakken en initiatieven vanuit de decanen geweest. Hier is geen centrale coördinatie op geweest; dit is op basis van wat per onderdeel nodig was, opgepakt.

HOOFDSTUK 4

Lessen

Het doel van deze evaluatie is lessen te trekken die van belang zijn bij een eventuele volgende crisis. In dit hoofdstuk wordt als eerste in paragraaf 4.1 een korte terugblik gegeven van de analyse in hoofdstuk 3, en vervolgens worden in paragraaf 4.2 de geleerde lessen beschreven.

4.1 Samenvattend beeld

In het voorjaar van 2024 werd de UvA geconfronteerd met hevige protesten en bezettingen als gevolg van de situatie in het Midden-Oosten, die velen persoonlijk heeft geraakt, ook aan de UvA. Er ontstond druk op het CvB van de UvA om een duidelijke stellingname in te nemen, leidend tot concrete acties zoals het verbreken van banden met organisaties in Israël.

Het CvB nam de positie in om wel in contact te blijven met actievoerders en demonstranten, maar niet volledig in te gaan op de gestelde eisen. De ernst van de situatie in Gaza nam toe, wat ertoe leidde dat demonstranten de druk op het CvB vergrootten, en overgingen tot demonstraties en bezettingen. In het begin van mei volgden een aantal dagen van demonstraties, tentenkampen en bezettingen, waardoor de UvA moest sluiten en waarbij vernielingen aan de UvA en in de directe nabijheid werden aangericht en uiteindelijk politie-inzet nodig was om een einde aan de situatie te maken.

Uit de reconstructie en de analyse valt op te maken dat in de eerste dagen van de meiprotesten de UvA grotendeels vasthield aan de eerder ingenomen positie en de contacten erover met demonstranten niet leidden tot een uitweg. Protesten en bezettingen op kleine schaal groeiden snel uit tot grotere demonstraties en acties, waarop vanuit de UvA geen effectieve de-escalerende reactie of tegenactie is gevolgd. De situatie liep daarna verder uit de hand en met de ingestelde crisisorganisatie is het niet gelukt om op een geweldloze wijze een einde aan de protesten en bezettingen te maken. De driehoek, nader bepaald de politie, moest uiteindelijk begin mei op meerdere dagen ingrijpen.

Hoewel de situatie zo ernstig was dat ontsporing niet te vermijden was, zijn er binnen het proces wel een aantal keuzes gemaakt die de situatie hebben beïnvloed, waarbij het volgende is te noemen:

In de voorfase is het standpunt ingenomen dat de banden met Israëlische instellingen niet zouden worden verbroken. Het CvB heeft in het vervolg van de gebeurtenissen beperkt ruimte genomen voor een nadere nuancering, afzwakking of meer dialoog en begrip en een luisterend oor voor het standpunt van een deel van de studenten en medewerkers. Demonstranten voelden dat hiermee geen recht gedaan werd aan hun zorgen.

De acties en bezettingen in de voorfase zijn op zichzelf beschouwd, terwijl deze ook een voorbode waren van verdergaande acties, mede omdat de dialoog niet goed tot stand kwam. Deze gebeurtenissen zijn onderwerp van gesprek geweest in het CvB, maar decentraal per faculteit aangepakt, passend bij de besturingsfilosofie van de UvA, en met het idee om de incidenten door een decentrale aanpak klein te houden.

De crisisorganisatie werd te laat op een centraal niveau ingericht, waardoor vanaf het begin onvoldoende regie op het proces kon worden gevoerd.

In de crisisorganisatie waren er een vaste kern en een aantal wisselende personen die afhankelijk van de locatie van de demonstraties aansloten. Er was geen duidelijkheid over de beslisser; de rol van beslisser werd door verschillende personen ingevuld. Hierdoor ontstond er geen geregisseerde eenduidige actie.

De afstemming binnen de crisisorganisatie gebeurde tijdens de eerste protestdagen niet volgens de BOB-structuur; later is deze structuur wel terug te zien in de verslagen. Ook waren daarbij, zoals eerder gemeld, veel wisselende personen betrokken. Het crisisteam overlegde via whatsapp; daarbij werden in hoog tempo personen toegevoegd of verwijderd, waardoor geen eenduidige lijn kon ontstaan. Daarmee hing ook de wijze van besturing van de UvA samen, waarin de stem en visie van decanen betrokken dienden te worden bij strategische keuzes of in te nemen posities, hetgeen voor draagvlak zorgde maar ook vertragend bleek te werken in besluitvorming en communicatie.

De externe communicatie gebeurde door wisselende personen, waarbij een complicerende factor was dat de communicatiecapaciteit inhoudelijk en in aantallen onvoldoende was. Daarmee werd extern geen helder en eenduidig beeld neergezet, waardoor betrokkenen niet tijdig en onvoldoende werden geïnformeerd. Ook bleken mediaoptredens minder effectief en kwam zo informatie naar buiten (bijvoorbeeld over gemaskerde onderhandelaars) die niet goed en tijdig kon worden weerlegd of toegelicht.

De communicatiefuncties waren zowel inhoudelijk als qua aantallen onvoldoende bezet. Hoewel er een actieteam Communicatie actief is geweest, ontbrak specifieke expertise rond crisiscommunicatie. Dat had te maken met een samenloop van verschillende problemen die in deze situatie niet snel genoeg konden worden opgelost. Een back-up voor crisis- en/of communicatiecapaciteit was beperkt ingericht en kon pas op een laat moment worden ingezet.

In de interne communicatie is de UvA-gemeenschap onvoldoende meegenomen. Dat is te begrijpen omdat interne communicatie ook externe communicatie is, maar vanuit de zorgen die er ook intern leefden had daarop meer ingezet kunnen worden.

De verhoudingen tussen de UvA en de driehoek moesten zich in de crisissituatie settelen. Er was contact tussen de UvA en de driehoek, en er bleken onderlinge spanningen te ontstaan die ook te maken hadden met posities. Daar kwam bij dat de UvA vanuit de omgeving werd verweten de politie te hebben ingeschakeld, terwijl de UvA daarop geen invloed heeft en de politie een eigen afweging maakt. Dit beeld is niet publiekelijk rechtgezet. De driehoek en de UvA hebben naar buiten toe beperkt een gezamenlijke lijn laten zien.

Na de dagen van protest is er geen duidelijk moment gemarkeerd waarop de crisisorganisatie afschaalde, mede omdat er incidenten bleven plaatsvinden.

4.2 Geleerde lessen

Op basis van de analyse zijn de volgende lessen te trekken voor de UvA-crisisorganisatie en het CvB. Deze lessen zijn bedoeld om de crisisorganisatie en de crisisaanpak in de toekomst te versterken. Als eerste geven we een aantal meer algemene lessen mee die de universiteit als geheel betreffen.

Algemene lessen

De aanloop naar een crisis en de crisis zelf vragen een andere wijze van besluitvorming en handelwijze dan in een reguliere situatie het geval is. Dat betreft als eerste de wijze van besturing. Binnen de UvA en bij andere universiteiten is een wijze van besturing ingericht die past bij het wezen van de academie en waarin faculteiten, waarbinnen het onderwijs en onderzoek plaatsvindt, een belangrijke stem hebben in de besluitvorming. Deze besturingsfilosofie kan in tijden van crisis zeer van belang zijn omdat er gezamenlijk tot besluitvorming kan worden gekomen en er zo draagvlak ontstaat, maar de snelheid waarmee gebeurtenissen zich opvolgen vraagt tegelijkertijd om snel kunnen acteren en om duidelijke besluiten. In de uitgangspunten van de crisisorganisatie kan een aangepast besluitvormingsmodel worden opgenomen waarin de besluitvorming in de crisis bij een beperkt aantal functionarissen ligt (waaronder in ieder geval het CvB). Daarbij kunnen ook afspraken worden opgenomen over het informeren van directbetrokkenen en het achteraf afleggen van verantwoording.

De universitaire gemeenschap is mondig en maatschappelijk betrokken en spreekt zich uit over zaken die zich buiten de universiteit afspelen met een raakvlak naar de universiteit. Communicatie is een belangrijk middel om in gesprek te kunnen blijven, ook als standpunten verschillen. Daarbij gaat het niet alleen om communicatie met directbetrokkenen, maar ook met de universitaire gemeenschap als geheel. In de uitgangspunten van de crisisorganisatie is het van belang om ook een crisiscommunicatie-organisatie op afroep beschikbaar te hebben, en daarin de interne communicatie een prominente plaats te geven.

Onderstaand komen thematisch een aantal onderdelen meer in detail aan de orde.

Crisisorganisatie

In crises, zoals de meiprotesten, is een centrale aanpak nodig voor snelheid en duidelijkheid in de besluitvorming. Om in de crisisorganisatie invulling te geven aan de centrale aansturing bij grote crises, is het nodig om een centrale besluitvormingslijn vorm te geven, en één beslisser te benoemen die de besluiten tijdens de crisis neemt. Hiermee ontstaat duidelijkheid en kunnen besluiten snel genomen worden als daar noodzaak toe is, ten aanzien van inhoud en communicatie. De beslisser neemt besluiten op basis van experts in het crisisteam, en de leden van het crisisteam onderhouden korte lijnen. In de centrale besluitvorming vanuit een CCT komt deze besluitvormingslijn in de plaats van de reguliere besturingslijn binnen de UvA.

In het crisisteam is het nodig om de in- en externe dynamiek te betrekken. Dit betekent dat er in het crisisteam een gezamenlijk beeld moet zijn van de situatie, op basis waarvan gehandeld kan worden. Ook het denken in scenario's helpt om tot effectieve besluiten te komen in het crisisteam.

Tijdens de meiprotesten hebben betrokkenen langdurig intensieve inzet geleverd. Het organiseren van back-up en de mogelijkheid om personen (tijdelijk) af te lossen, vraagt aanscherping en een concretere uitwerking in het crisisplan. Het tijdig aflossen tijdens langdurige inzet van de crisisorganisatie is ook in de praktijk een aandachtspunt. Aandacht voor de persoonlijke impact op betrokkenen in de crisisorganisatie is belangrijk, en we adviseren daarom om te (blijven) zorgen voor coaching en ondersteuning bij persoonlijke impact op betrokkenen.

In de afronding van de crisis was de afschaling van de crisisorganisatie niet duidelijk gemarkeerd. Door de afschaling van de crisisorganisatie beter te markeren en hier expliciet bij stil te staan, ontstaat meer duidelijkheid over de overdracht naar de lijnorganisatie, zoals ook in het crisisplan is beschreven. Afschaling is ook een moment om eventueel invulling te geven aan nazorg voor betrokkenen.

De plaats om lessen die voor de crisisorganisatie volgen uit deze evaluatie vast te leggen, is het crisisplan. We zien daarin mogelijkheden om de centrale besluitvormingslijn te verduidelijken, en de inrichting van back-up en aflossing waar nodig aan te scherpen. Ook een nadere uitwerking voor nazorg voor betrokkenen kan een plaats krijgen in het crisisplan.

Omgang met groepen demonstranten, klagers, bezetters en andere personen of groepen

1. Betrek bij het bepalen van de insteek van gesprekken met deze groepen vooraf de speelruimte, en let daarbij naast inhoud ook op proces en relatie met deze groepen.
2. Maak scenario's van de effecten van de gesprekken.
3. Blijf in contact met demonstranten en toon invoelingsvermogen, ook als er niet aan de eisen kan worden voldaan.
4. Overweeg om in het contact met demonstranten een gespecialiseerde tussenpersoon in te zetten, met expertise op het gebied van bijvoorbeeld onderhandelingen.

Communicatie en media

5. Zorg voor een mogelijkheid of werkwijze om interne communicatie in één keer naar alle medewerkers en studenten mogelijk te maken tijdens crises die de UvA als geheel raken. Leg het besluit om interne communicatie naar alle medewerkers en studenten in te zetten bij de beslisser in het crisisteam.

6. Zorg ervoor dat er een duidelijke woordvoerder is voor externe communicatie, en zorg voor een gezicht naar buiten toe dat met mandaat en gezag kan spreken en handelen in de media. Bereid de woordvoerder en het gezicht naar buiten vooraf voor en overweeg mediatrainingen.
7. Informeer de eigen UvA-gemeenschap doorlopend, frequent en tijdig.
8. Zorg voor een back-up van de communicatiefuncties in geval van crisis en zorg ervoor dat deze binnen korte tijd functionerend kan zijn.

Externe contacten

9. Organiseer met een zekere frequentie overleggen met partijen die in een crisissituatie vanuit een externe rol betrokken zijn, zoals de driehoek.
10. Betrek in een crisis betrokken partijen zoals de driehoek tijdig en zorg ervoor dat er een gedeelde lijn is in de aanpak.
11. Treed bij een crisis waarin zowel de UvA als de driehoek een rol hebben, waar mogelijk gezamenlijk naar buiten, bijvoorbeeld door een gezamenlijke persconferentie.

Bijlage 1. Evaluatiekader

De volgende hoofdvraag staat centraal in deze evaluatie: 'Welke lessen kan de universiteit trekken uit de gebeurtenissen voor, tijdens en na afloop van de protesten op 6, 7, 8 en 13 mei 2024?'

Het evaluatiekader heeft als doel de reikwijdte van de evaluatie duidelijk af te bakenen. Het kader omvat verschillende thema's die wij hanteren als rode draad door de evaluatie om inzichtelijk te maken hoe de universiteit heeft gehandeld. De bijbehorende indicatoren en vragen dienen ter verheldering van hoe de processen binnen deze thema's zijn verlopen. Het is echter niet zo dat alle vragen expliciet zullen worden beantwoord in het evaluatierapport. Op basis van de verzamelde data worden in de analysefase de belangrijkste bevindingen beschreven, met aandacht voor wat goed ging en waar verbeteringen mogelijk zijn.

De volgende crisisprocessen staan centraal:

- Voorafgaande fase
- Alarmering
- Besluitvorming & coördinatie
- Respons
- Informatiemanagement
- (Crisis)communicatie
- Nazorg / afhandeling van de demonstratie

Bijlage 2. Overzicht gesproken functionarissen

Interviews	
1	Drie leden van het CvB
2	Twee betrokkenen vanuit de afdeling Integrale Veiligheid
3	Twee betrokkenen vanuit de afdeling Facility Services
4	Betrokkene vanuit de afdeling Communicatie
5	Decaan
6	Decaan
7	Decaan
8	Docent
9	Docent
10	Twee studenten
11	Student
12	Student
13	Student
14	Lid van de CSR
15	Lid van de COR
16	Lid van de COR
17	Voormalig CvB-lid

Vanwege de afgesproken borging van anonimiteit geven we alleen functies en geen namen weer. De docenten en studenten die wij gesproken hebben, representeren diverse groepen binnen de UvA-gemeenschap.

WIJ ZIJN BERENSCHOT, GRONDLEGGER VAN VOORUITGANG

Nederland is continu in ontwikkeling. Maatschappelijk, economisch en organisatorisch verandert er veel. Al ruim 85 jaar volgen wij als adviesbureau deze ontwikkelingen op de voet en werken we aan een vooruitstrevende samenleving. De behoefte om iets fundamenteels te betekenen voor mens en maatschappij zit in onze genen. Met onze adviezen en oplossingen hebben we dan ook actief meegebouwd aan het Nederland van vandaag. Altijd op zoek naar duurzame vooruitgang.

Alles wat we doen, is onderzocht, onderbouwd en vanuit meerdere invalshoeken bekeken. Zo komen we tot gefundeerde adviezen en slimme oplossingen. Die zijn op het eerste gezicht misschien niet altijd de meest voor de hand liggende. Juist deze eigenzinnigheid maakt ons uniek. Daarbij zijn we niet van symptoombestrijding. En gaan pas naar huis als het is opgelost.

Berenschot B.V.

Van Deventerlaan 31-51, 3528 AG UTRECHT

Postbus 8039, 3503 RA UTRECHT

030 2 916 916 www.berenschot.nl